

Tato analýza vznikla v rámci projektu Centra pro komunitní práci západní Čechy „Podpora udržitelnosti procesu plánování dostupnosti sociálních služeb na území ORP Klatovy a Mikroregionu Touškovsko“, který je podpořen z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

SOCIÁLNĚ DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA OBCÍ SPRÁVNÍHO ÚZEMÍ OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ KLATOVY

Pracovní verze. Text neprošel jazykovou korekturou.

CENTRUM PRO KOMUNITNÍ PRÁCI ZÁPADNÍ ČECHY

ZÁŘÍ 2013

Dokument je možné připomínkovat do 31. 1. 2014!

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

OBSAH

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE.....	3
1.1 Cíl sociálně demografické analýzy.....	3
1.2 Sběr a zpracování dat.....	3
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	4
3. STRUKTURA OBYVATEL KLATOVSKA.....	9
3.1 Vývoj počtu obyvatelstva.....	9
3.2 Pohyb obyvatelstva.....	13
3.3 Věková struktura obyvatelstva.....	17
3.4 Národnost.....	21
4. NEZAMĚŠTNANOST.....	22
5. ZDRAVOTNICTVÍ.....	25
6. ŠKOLSTVÍ.....	27
7. BYDLENÍ.....	30
8. SOCIÁLNÍ SLUŽBY.....	33
8.1 Děti, mládež a rodiny s dětmi.....	33
8.2 Osoby se zdravotním postižením a senioři.....	37
8.3 Osoby ohrožené sociálním vyloučením.....	42

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE

1.1 Cíl sociálně demografické analýzy

Analýza mapuje stávající sociálně demografickou situaci území, společenské jevy a trendy sociálního vývoje z nich vyplývajících. Shromážděné informace slouží jako podklad pro potřeby a činnosti související s aktualizací střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v rámci podpory udržitelnosti procesu plánování dostupnosti sociálních služeb na území ORP Klatovy.

1.2 Sběr a zpracování dat

Základem pro vznik analýzy byl sběr, třídění a zpracování zejména sekundárních dat. Hlavními zdroji byly Městský úřad Klatovy, obecní úřady obcí daného území, Český statistický úřad, Úřad práce ČR – kontaktní pracoviště Plzeň-sever, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, Ministerstvo zdravotnictví České republiky, Ministerstvo vnitra České republiky.

Při práci s těmito daty je nutné brát v úvahu, že všechny sociální i demografické jevy se v čase mění, vznikají tak rozličné přehledy a souhrny rozdílné dle způsobu a frekvence sběru a zpracování dat, a že jednotlivé jevy se rovněž ne vždy sledují na úrovni všech územních celků. Vzhledem k tomu, že sběr některých dat probíhá pouze jednou za dekádu, vycházejí dané přehledy ze Sčítání lidu, domů, bytů z roku 2011. Rovněž nelze opomenout, že některé jevy nejsou v podstatě vůbec statisticky sledovány.

Údaje a informace se rovněž zjišťovaly dotazníkovým šetřením v 29 obcích řešeného území a dotazníkovým šetřením s poskytovateli sociálních služeb a organizacemi poskytujícími návazné služby na území ORP Klatovy, které pracovníci CpKP zorganizovali v období červenec až srpen 2013.

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Správní obvod obce s rozšířenou působností Klatovy je příhraniční obvod nacházející se v jižní části Plzeňského kraje při hranici se Spolkovou republikou Německo. Obvod rovněž sousedí s dalšími pěti správními obvody Plzeňského kraje – Domažlice, Přeštice, Nepomuk, Horažďovice a Sušice.

SO ORP¹ Klatovy zahrnuje 44 obcí, z nichž osm (Janovice nad Úhlavou, Klatovy, Měčín, Nýrsko, Plánice, Švihov, Železná Ruda a Strážov) má statut města. Svou rozlohou 90 634 ha je druhým největším obvodem v kraji (na celkové rozloze kraje se podílí 12,0 %) a jeho území je tvořeno převážně zemědělskou půdou (50,8 %) a lesními pozemky (39,3 %). Počtem obyvatel 50 799 (tj. 8,9 % z celkového počtu obyvatel Plzeňského kraje) je třetím nejlidnatějším, přičemž hustota obyvatelstva představuje 56 obyvatel na 1 km².

Populace správního obvodu Klatovy výrazně stárne, zvyšuje se index stáří a roste průměrný věk obyvatel. Za posledních 10 let vzrostl index stáří o 22,4 procentních bodů na 112,8. Průměrný věk se zvýšil u mužů z 37,6 let na 40,1 let a u žen ze 40,5 let na 42,7 let.

Na území správního obvodu působilo k 31. 12. 2011 celkem 12 272 ekonomických subjektů, z nichž 77,8 % tvořily fyzické osoby. V odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství podnikalo 10,1 %, v průmyslu 12,7 %, ve stavebnictví 9,6 % a v obchodě, ubytování, stravování a pohostinství 31,3 % subjektů. K významným podnikům na území správního obvodu patří Klatovská nemocnice, a.s., Rodenstock ČR s.r.o. s výrobou brýlových čoček a prodejem brýlových obrub, slunečních brýlí a vybavení pro oční optiky, Key Plastics Janovice s.r.o. dodávající plastové komponenty předním světovým výrobcům automobilů, Holz Schiller s.r.o. vyrábějící dřevěné polotovary pro truhláře, eurohranoly, dveřní profily, PUR výplně pro vchodové dveře a schodišťové dílce, Intertell spol. s r.o. specializující se na vývoj, výrobu a montáž výrobků z plastů a kovů především pro automobilový průmysl, Pekárny a cukrárny Klatovy, a.s. patřící mezi největší producenty pekařských a cukrářských výrobků v Plzeňském kraji, Mlékárna Klatovy a.s. vyrábějící a prodávající mléčné výrobky, tavené, přírodní a salámové sýry, OKULA Nýrsko a.s. zpracovávající plastické hmoty a vyrábějící vstřikovací nástroje a brýlové obruby a Drůbežářský závod Klatovy a.s., který je druhým největším zpracovatelem kuřecího masa a výrobcem uzenin z kuřecího masa v České republice. K 30. 6. 2013 dosáhla míra registrované nezaměstnanosti 5,6 %, oproti roku 2010 klesla o 4,3 procentních bodů. Úřady práce registrovaly k danému datu celkem 3 539 uchazečů o práci, z toho 14,5 % tvořili uchazeči se zdravotním postižením.

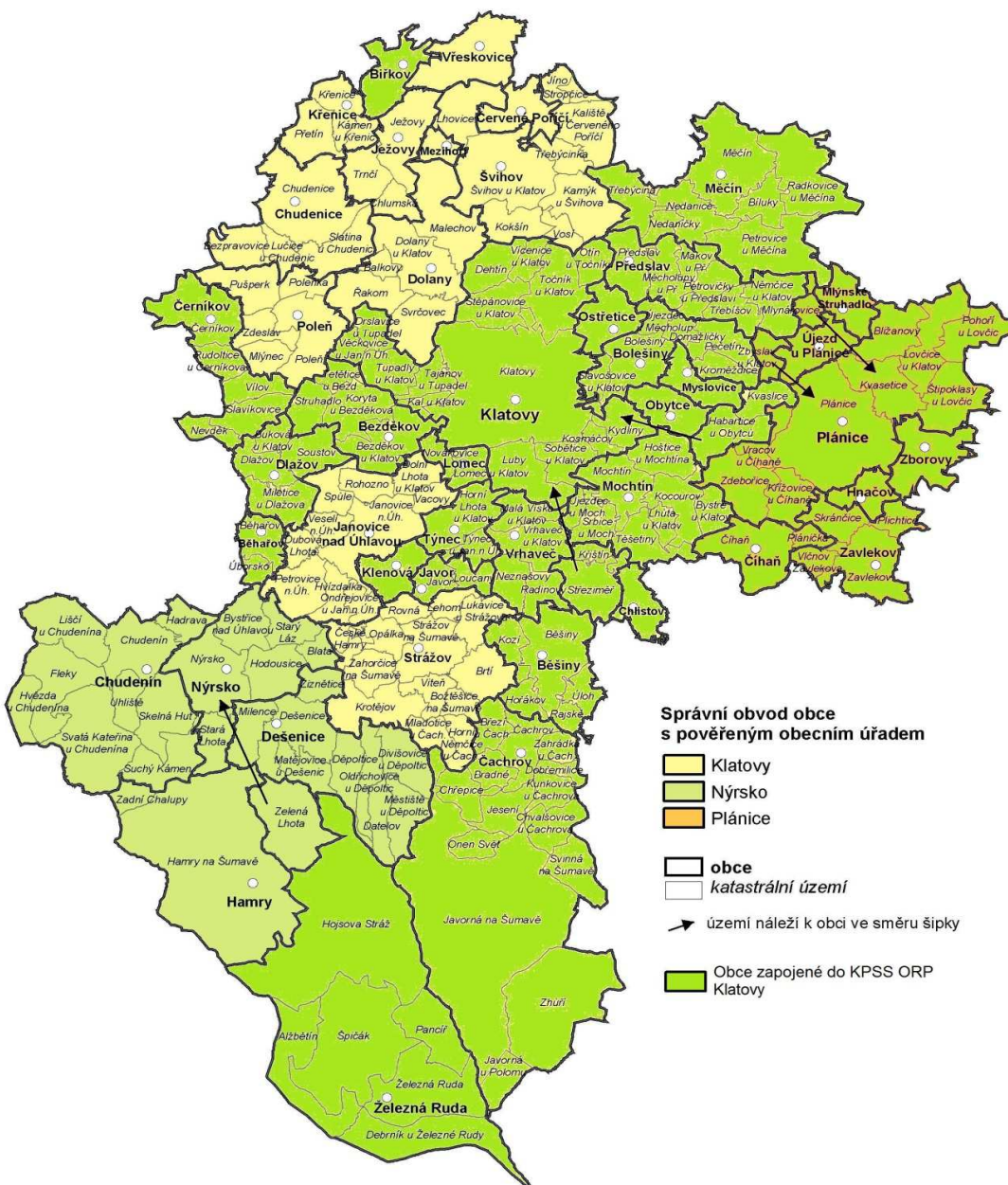
Územím správního obvodu prochází důležitý mezinárodní silniční tah E53 směřující z Plzně přes Klatovy na hraniční přechod Železná Ruda dále ve směru na Mnichov. Územím také vede i významná šumavská železniční trať č. 183 ve směru Plzeň – Klatovy – Železná Ruda. Správní obvod má díky své dopravní poloze vazby na okolní správní obvody, ale také přímé spojení s Německem.

¹ SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností.

Centrem správního obvodu je město Klatovy, díky své poloze v šumavském podhůří nazývané „Brána Šumavy“, které okolo roku 1260 povýšil Přemysl Otakar II. na královské město. Klatovy jsou moderní město s bohatou historickou tradicí, které v celé jeho historii proslavily nejen tradiční výrobky, zajímavé památky, ale také světoznámé klatovské karafiáty. Krásné životní prostředí Klatov i celého správního obvodu v podhůří Šumavy přispívá k čilému rozvoji rekreace a cestovního ruchu.

Obrázek 1: Mapa správního obvodu ORP Klatovy.

SO ORP KLATOVY

Zdroj: Český statistický úřad.

Tato analýza řeší pouze část území SO ORP Klatovy zahrnující 29 obcí, které se rozhodly aktualizovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb (v dokumentu nazývané Klatovsko). Ostatní obce SO ORP Klatovy sdružené v Mikroregionu Běleč a Dobrovolném svazku obcí Úhlava zpracovávají vlastní plán rozvoje sociálních služeb.

Tabulka 1: Základní údaje o obcích Klatovska k 31. 12. 2012

Obec	Výměra (ha)	Počet obyvatel	z toho ve věku 15 – 64 let
Bezděkov	1 492	939	623
Běhařov	437	205	154
Běšiny	1 604	831	550
Biřkov	551	135	87
Bolešiny	1 566	755	549
Čachrov	8 818	532	369
Černíkov	1 671	333	254
Číhaň	852	200	142
Dlažov	1 226	484	322
Hnačov	315	109	77
Chlistov	392	113	75
Javor	421	76	52
Klatovy	8 106	22 424	15 097
Klenová	421	128	83
Lomec	360	120	87
Měčín	3 890	1 158	791
Mlýnské Struhadlo	404	46	30
Mochtín	2 396	998	655
Myslovice	406	120	77
Obytce	438	207	146
Ostřetice	507	69	44
Plánice	5 562	1 691	1 153
Předslav	1 959	725	488
Týnec	748	321	214
Újezd u Plánice	474	110	70
Vrhavěč	1 211	923	607
Zavlekov	1 346	426	286
Zborovy	678	120	87
Železná Ruda	7 981	1 798	1 338
Klatovsko	56 232	36 096	24 507

Zdroj: Český statistický úřad.

Z řešených 29 obcí se 9 skládá pouze z 1 sídelní jednotky, zbylých 20 vykonává správu nad základními sídelními jednotkami². V rámci těchto obcí je na 123 katastrálních území identifikováno 150 částí obcí³. Tři čtvrtiny obcí řešeného území jsou vybaveny vodovodem, pětina obcí má kanalizaci napojenou na čistírnu odpadních vod pro veřejnou potřebu a šestina je plynofikována. Zdravotnická zařízení mají Běšiny, Čachrov, Měčín, Klatovy, Plánice, Předslav a Železná Ruda, školská zařízení Bezděkov, Běšiny, Bolešiny, Čachrov, Dlažov, Klatovy, Měčín, Mochtín, Plánice, Předslav, Vrhavěč, Zavlekov a Železná Ruda.

Tabulka 2: Skladba a vybavenost obcí Klatovska

Obec	Sídelní jednotky	Části obce	Katastrální území	Vodovod	Kanalizace	Plyn	Zdravotnická zařízení	Školská zařízení
Bezděkov	6	6	4	ano	ne	ne	ne	ano
Běhařov	2	2	2	ano	ne	ne	ne	ne
Běšiny	5	6	5	ano	ano	ne	ano	ano
Biřkov	2	2	1	ne	ne	ano	ne	ne
Bolešiny	6	6	6	ano	ne	ne	ne	ano
Čachrov	14	13	14	ano	ne	ne	ano	ano
Černíkov	5	5	5	ano	ne	ne	ne	ne
Číhaň	2	3	2	ne	ne	ne	ne	ne
Dlažov	5	6	4	ano	ne	ne	ne	ano ⁴
Hnačov	1	1	1	ne	ano	ne	ne	ne
Chlistov	1	1	1	ano	ne	ne	ne	ne
Javor	2	2	2	ano	ne	ne	ne	ne
Klatovy	50	30	19	ano	ano	ano	ano	ano
Klenová	1	1	1	ne	ne	ne	ne	ne
Lomec	2	2	2	ano	ne	ne	ne	ne
Měčín	9	9	7	ano	ne	ne	ano	ano
Mlýnské Struhadlo	1	1	1	ne	ne	ne	ne	ne
Mochtín	10	10	8	ano	ne	ano	ne	ano
Myslovice	1	1	1	ne	ne	ne	ne	ne
Obytce	1	1	1	ano	ne	ne	ne	ne
Ostřetice	1	2	1	ano	ne	ne	ne	ne
Plánice	13	12	11	ano	ano	ano	ano	ano
Předslav	6	7	6	ano	ne	ne	ano	ano

² Základní sídelní jednotka – jednotka představující části území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami nebo spádová území seskupení objektů obytného nebo rekreačního charakteru.

³ Část obce - evidenční sídelní jednotka se samostatnou řadou čísel popisných a evidenčních.

⁴ Pouze Mateřská škola.

Týnec	2	4	2	ano	ano	ne	ne	ne
Újezd u Plánice	1	1	1	ne	ne	ne	ne	ne
Vrhavěč	4	4	4	ano	ne	ne	ne	ano
Zavlekov	5	5	4	ano	ne	ne	ne	ano
Zborovy	1	1	1	ano	ne	ne	ne	ne
Železná Ruda	6	6	6	ano	ano	ano	ano	ano
Klatovsko	165	150	123	22	6	5	7	13

Zdroj: Český statistický úřad, Města a obce online (<http://mesta.obce.cz>).

3. STRUKTURA OBYVATEL KLATOVSKA

Řešené území Klatovska je tvořeno 29 obcemi, z nichž pouze Klatovy převyšují velikostí populace hranici 10 000 obyvatel. Více jak 1 000 obyvatel mají města Měčín, Plánice a Železná Ruda. Obce Bezděkov, Běšiny, Bolešiny, Mochtín, Předslav, Vrhavěč a městy Čachrov patří do velikostní skupiny 500 až 999 obyvatel. Nejvíce obcí, celkem 11, má méně než 199 obyvatel. Nejméně početnými obcemi jsou Mlýnské Struhadlo (46 obyvatel) a Ostřetice (69 obyvatel). Celkovou populaci řešeného území k 31. 12. 2012 tvořilo celkem 36 096 osob, z nichž zhruba 60 % připadalo na centrum území Klatovy.

Populace Klatovska je poměrně rovnoměrně tvořena muži (49,01 %) a ženami (50,99 %).⁵ Z věkového složení obyvatelstva (viz níže) je patrné, že přetrvávající vyšší podíl žen je dán především jejich výraznějším zastoupením ve starších věkových skupinách.

Tabulka 3: Základní charakteristika řešeného území podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2012

Velikostní skupina obcí dle počtu obyvatel	Počet obcí	Obyvatelstvo	
		Počet	Podíl na území (%)
do 199	11	1 146	3,2
200 – 499	7	2 176	6,0
500 – 999	7	5 703	15,8
1 000 – 1 999	3	4 647	12,9
2 000 – 4 999	0	0	0
5 000 – 9 999	0	0	0
10 000 a více	1	22 424	62,1
Klatovsko	29	36 096	100,0

Zdroj: Český statistický úřad.

3.1 Vývoj počtu obyvatelstva

Vývoj počtu obyvatel je synergicky ovlivňován mnoha aspekty - nejen dlouhodobým vývojem populace, ale i věkovou strukturou, možnostmi uplatnění na trhu práce, mírou nezaměstnanosti, atraktivitou a hygienou prostředí a kvalitou životního prostředí, možnostmi v oblasti bydlení, rozsahem dopravní obslužnosti, nabídkou využití volného času, dostupností občanské vybavenosti, zdravotnictvím, školstvím apod.

Obyvatelstvo příhraničního Klatovska tak jako celý prostor při západní hranici Čech prošlo v uplynulých šedesáti letech značně nepřírozeným vývojem. Po mnichovských dohodách z roku 1938

⁵ Totéž platí rovněž pro celou Českou republiku. Ke dni 31.12.2012 tvořilo obyvatelstvo ČR celkem 50,99 % žen a 49,11 % mužů (Zdroj: Český statistický úřad).

odešla ze zabraných sudetských území valná většina českého obyvatelstva. Po skončení války došlo k odsunu německého obyvatelstva z pohraničí a k jeho následnému doosidlování. V letech 1930 až 1950, či spíše 1938 až 1950 ubyla v některých obcích tohoto území více než polovina veškerého obyvatelstva. Klesající tendence v počtu obyvatel zaznamenávala drtivá většina obcí až do devadesátých let minulého století. I přesto, že se situace u většiny obcí na počátku tohoto století obrátila, dochází v sedmi obcích (Běšiny, Čachrov, Černíkov, Javor, Mlýnské Struhadlo, Újezd u Plánice, Zborovy) k poklesu obyvatel i nadále.

Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatelstva obcí Klatovska k 31. 12. vybraných let

Obec ⁶	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	Index 2011/2001
Bezděkov	1 274	945	940	883	836	812	846	938	110,9
Běhařov	417	306	262	217	179	149	152	204	134,2
Běšiny	1 374	1 023	1 075	995	893	878	859	844	98,2
Biřkov	291	203	198	184	190	161	134	138	103,0
Bolešiny	1 067	793	737	629	653	584	615	734	119,3
Čachrov	2 931	995	895	745	670	577	538	525	97,6
Černíkov	843	584	553	461	381	374	333	333	100,0
Číhaň	516	351	309	283	215	189	196	202	103,1
Dlažov	1 032	664	656	544	491	432	414	480	116,0
Hnačov	195	141	132	115	107	94	79	112	141,8
Chlistov	377	217	195	163	156	115	108	116	107,4
Javor	234	141	135	124	99	90	88	76	86,4
Klatovy	18 221	17 213	17 294	19 087	21 744	23 098	23 033	22 479	97,6
Klenová	310	190	184	168	155	107	119	126	105,9
Lomec	190	137	134	96	110	115	114	121	106,1
Měčín	2 442	1 845	1 681	1 449	1 300	1 154	1 125	1 139	101,2
Mlýnské Struhadlo	261	192	179	125	95	69	54	49	90,7
Mochtín	1 726	1 054	1 172	1 119	1 059	967	919	969	105,4
Myslovice	281	206	212	171	154	134	107	120	112,1
Obytce	406	233	214	196	167	160	168	201	119,6
Ostřetice	198	116	122	103	74	65	59	70	118,6
Plánice	3 817	2 610	2 639	2 229	1 903	1 762	1 677	1 703	101,5
Předslav	1 511	1 134	1 179	990	900	763	698	726	104,0
Týnec	596	457	489	454	374	310	308	324	105,2
Újezd u Plánice	446	309	302	220	196	168	121	112	92,6

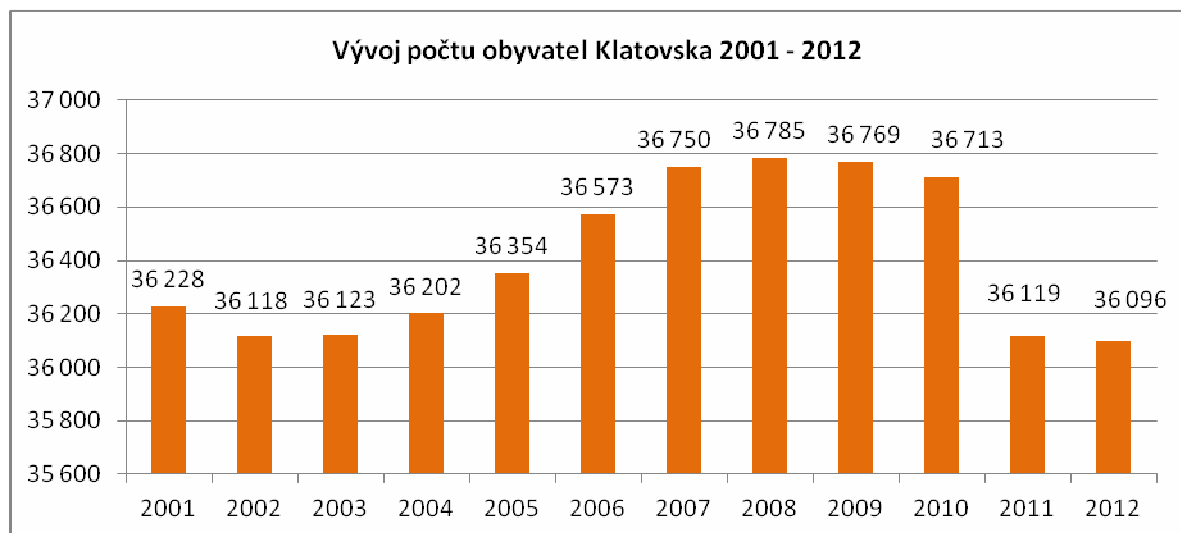
⁶ Údaje uváděné vždy k 31. 12. daného roku jsou přepočteny na územní strukturu platnou v roce 2010.

Vrhaveč	1 134	916	918	848	814	794	778	914	117,5
Zavlekov	1 018	750	698	586	460	424	413	423	102,4
Zborovy	367	264	256	209	173	158	138	124	89,9
Železná Ruda	5 080	2 715	1 431	1 363	1 215	1 680	2 017	1 817	90,1
Klatovsko	48 555	36 704	35 191	34 756	35 763	36 383	36 210	36 119	99,7

Zdroj: Český statistický úřad – Veřejná databáze ČSÚ.

Ačkoli se počet obyvatel za posledních deset let snížil o 91 osob, docházelo v daném mezidobí k relativně pozvolnému nárůstu, který však v roce 2011 výrazně poklesl. V tomto období ubylo nejvíce obyvatel v obcích Javor (o 13,6 %), Železná Ruda (o 9,9 %) a Mlýnské Struhadlo (o 9,3 %), opačný trend registrovaly obce Hnačov (o 41,7 %) a Běhařov (o 34,2 %). Dané tendence byly více než přirozeným přírůstkem do velké míry ovlivňovány migračním saldem.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel Klatovska v letech 2001 - 2012

Zdroj: Český statistický úřad – Databáze demografických údajů za obce ČR.

Tabulka 5: Vývoj počtu obyvatel jednotlivých obcí Klatovska v letech 2001 - 2012

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bezděkov	845	866	871	864	872	886	898	918	931	925	938	939
Běhařov	154	162	156	154	156	174	175	187	183	188	204	205
Běšiny	843	819	810	800	802	828	836	844	848	847	844	831
Biřkov	134	139	140	137	132	129	133	138	135	134	138	135
Bolešiny	634	652	661	671	661	674	698	707	715	724	734	755
Čachrov	539	540	541	556	544	545	553	517	499	483	525	532
Černíkov	326	335	327	325	328	324	328	335	329	331	333	333
Číhaň	188	180	177	188	196	195	196	200	200	198	202	200
Dlažov	423	414	389	384	402	418	423	422	435	447	480	484

Hnačov	79	84	88	89	91	96	97	96	94	112	112	109
Chlistov	107	109	103	98	99	98	95	107	106	113	116	113
Javor	86	88	84	84	84	83	82	84	80	79	76	76
Klatovy	22 988	22 873	22 872	22 893	22 898	22 890	22 890	22 817	22 789	22 748	22 479	22 424
Klenová	115	115	112	114	116	120	125	125	124	122	126	128
Lomec	113	114	107	107	111	106	108	104	104	100	121	120
Měčín	1 129	1 112	1 118	1 121	1 119	1 122	1 118	1 128	1 131	1 127	1 139	1 158
Mlýnské Struhadlo	52	52	51	51	50	50	50	49	49	49	49	46
Mochtín	932	916	949	942	942	947	953	958	980	981	969	998
Myslovice	107	107	108	107	108	110	109	107	115	113	120	120
Obytce	167	163	166	168	168	174	185	187	196	205	201	207
Ostřetice	55	52	50	49	50	57	61	61	60	62	70	69
Plánice	1 675	1 666	1 649	1 659	1 681	1 683	1 679	1 708	1 704	1 708	1 703	1 691
Předslav	707	693	697	699	698	711	727	743	739	731	726	725
Týnec	302	299	305	313	323	317	324	342	342	329	324	321
Újezd u Plánice	121	119	114	111	115	114	114	113	110	110	112	110
Vrhavěč	810	803	811	820	851	886	898	906	917	910	914	923
Zavlekov	420	434	432	443	455	455	449	447	452	444	423	426
Zborovy	141	139	139	137	134	132	128	125	123	129	124	120
Železná Ruda	2 036	2 073	2 096	2 118	2 168	2 249	2 318	2 310	2 279	2 264	1 817	1 798
Klatovsko	36 228	36 118	36 123	36 202	36 354	36 573	36 750	36 785	36 769	36 713	36 119	36 096

Zdroj: Český statistický úřad – Databáze demografických údajů za obce ČR.

Prognóza vývoje obyvatelstva Plzeňského kraje⁷ předpokládá, že se počet obyvatel do roku 2030 ve srovnání s výchozím stavem zvýší v 9 z 15 správních obvodech ORP kraje, a to zejména v zázemí krajského města Plzeň. Ve zbylých obvodech počet obyvatel naopak poklesne, zejména v okrajových částech kraje. Také část SO ORP Klatovy zaznamená relativně nejvyšší úbytky, maximálně však do výše 1,5 % během celého prognózovaného období. Ve všech SO ORP pravděpodobně poroste obyvatelstvo v první polovině prognózovaného období, do konce roku 2020 by mělo dojít ke vzrůstu o téměř 1 %, po roce 2020 lze však předpokládat pokles. Dle tabulky 6 je patrné, že i v SO ORP Klatovy a jeho SO POÚ⁸ Klatovy, Plánice a Nýrsko počet obyvatel poroste do období okolo roku 2015, po kterém jich bude postupně ubývat. Situace je obdobná i v samotných Klatovech, Plánici a Železné Rudě, kde v roce 2015 dosáhnou svého maxima, po kterém bude počet obyvatel postupně klesat.

⁷ Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje. Praha: ÚRS PRAHA, a. s., 2009.

⁸ SO POÚ – správní obvod pověřeného obecního úřadu.

Tabulka 6: Prognóza vývoje počtu obyvatelstva ve správním obvodě ORP Klatovy a vybraných obcí obvodu v letech 1991 až 2030

SO ORP SO POÚ Vybrané obce	Počet obyvatelstva v roce							
	1991	2001	2008	2010	2015	2020	2025	2030
SO ORP Klatovy	50 777	50 485	51 447	51 900	52 600	52 320	51 849	51 305
SO POÚ Klatovy	39 799	39 238	39 789	40 138	40 680	40 463	40 099	39 678
Klatovy	23 098	23 033	22 817	22 922	23 188	23 064	22 856	22 617
ostatní obce SO POÚ	16 701	16 205	16 972	17 216	17 492	17 399	17 243	17 061
SO POÚ Plánice	2 864	2 678	2 738	2 760	2 797	2 782	2 757	2 728
Plánice	1 762	1 677	1 708	1 735	1 767	1 762	1 750	1 734
ostatní obce SO POÚ	1 102	1 001	1 030	1 025	1 030	1 020	1 007	994
SO POÚ Nýrsko	8 114	8 569	8 920	9 002	9 123	9 075	8 993	8 899
Železná Ruda	1 680	2 017	2 310	2 324	2 355	2 343	2 322	2 297
ostatní obce SO POÚ	6 434	6 552	6 610	6 678	6 768	6 732	6 671	6 602

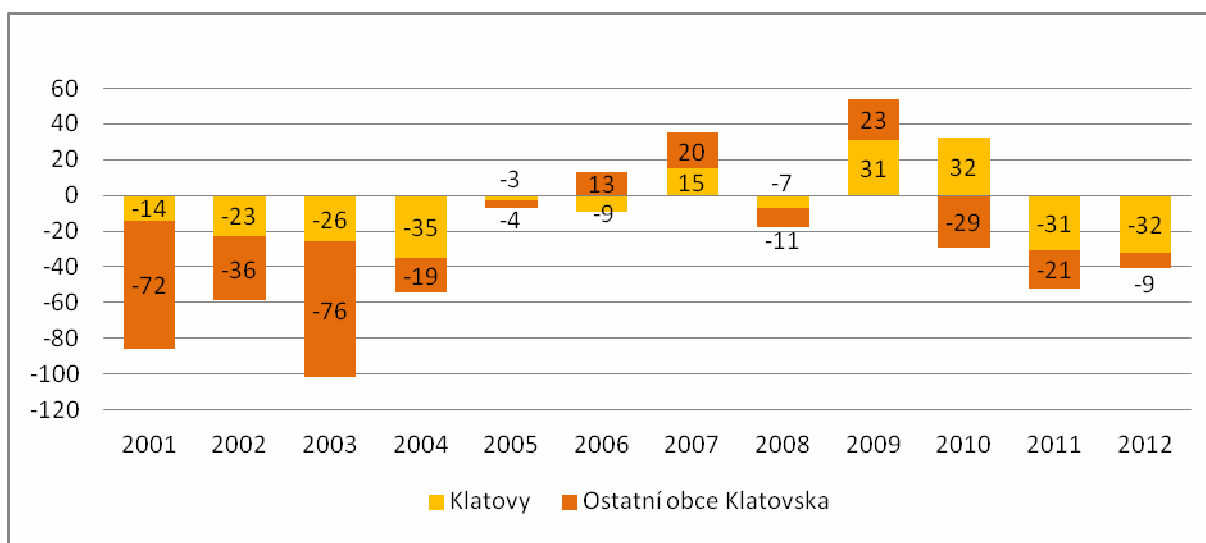
Zdroj: Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje.

3.2 Pohyb obyvatelstva

Pohyb obyvatelstva je vyjádřen celkovým přírůstkem/úbytkem obyvatel, který je dán součtem přirozené měny obyvatel (rozdíl živě narozených a zemřelých osob – přirozený přírůstek/úbytek) a migračního salda obyvatel (rozdíl přistěhovalých a vystěhovalých osob – migrační přírůstek/úbytek). Tento ukazatel je významným faktorem v dynamice změn ve vývoji počtu obyvatel.

Stejně jako začátek minulé dekády i začátek té současné je ve znamení záporného přirozeného pohybu obyvatel Klatovska, tedy jejich přirozeného úbytku. Kromě roku 2006, 2007, 2009 a 2010 zemřelo na Klatovsku v minulých 12 letech více obyvatel, než se narodilo. A z toho pouze v letech 2007 a 2009 dosáhl přirozený přírůstek výraznějších hodnot 35 respektive 54 osob. Z grafu 2 je patrné, že přirozený pohyb obyvatelstva v Klatovech má na celkové změny na Klatovsku v posledních letech větší vliv než ostatní obce.

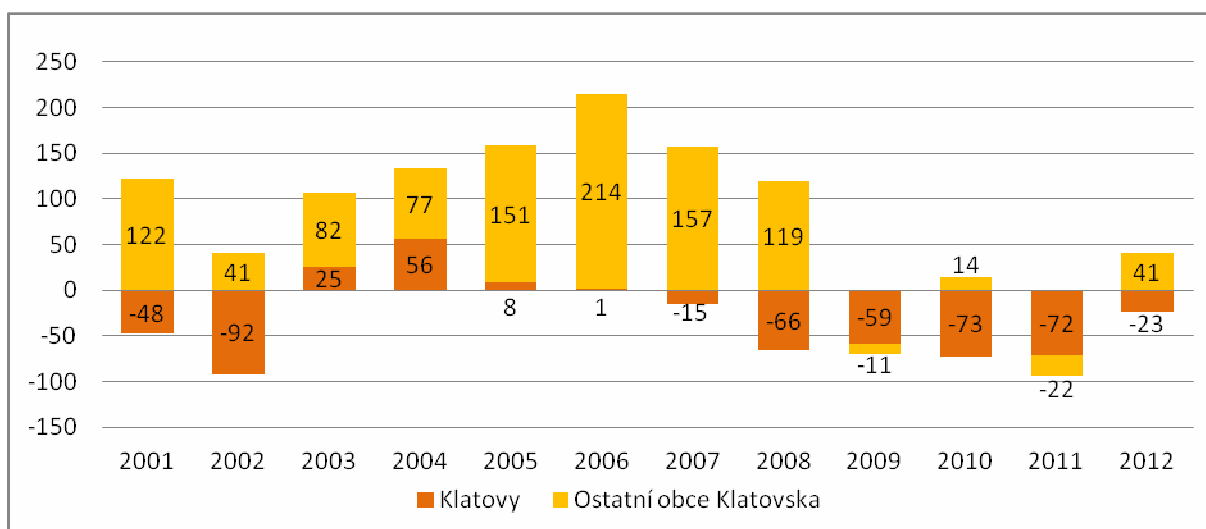
Graf 2: Přirozená měna obyvatelstva Klatovska v letech 2001 až 2012

Zdroj: Český statistický úřad – Databáze demografických údajů za obce ČR.

Vývoj migračního salda v minulých dvanácti letech značně fluktoval, a to od migračního přírůstku v letech 2003 až 2008 přes následný úbytek v letech 2009 až 2011 k opětovnému přírůstku v roce 2012. Mezi roky 2001 a 2012 přibylo migrační měnou (přistěhováním) na celém území celkem 627 osob. Z grafu 3 je zřejmé, že zejména v letech 2009 až 2011 měl na celkovém migračním saldu Klatovska vliv pohyb obyvatel v Klatovech, zatímco v letech 2003 až 2008 to byl především přírůstek obyvatel přistěhováním v okolních obcích.

Graf 3: Migrační saldo obyvatelstva Klatovska v letech 2001 až 2012

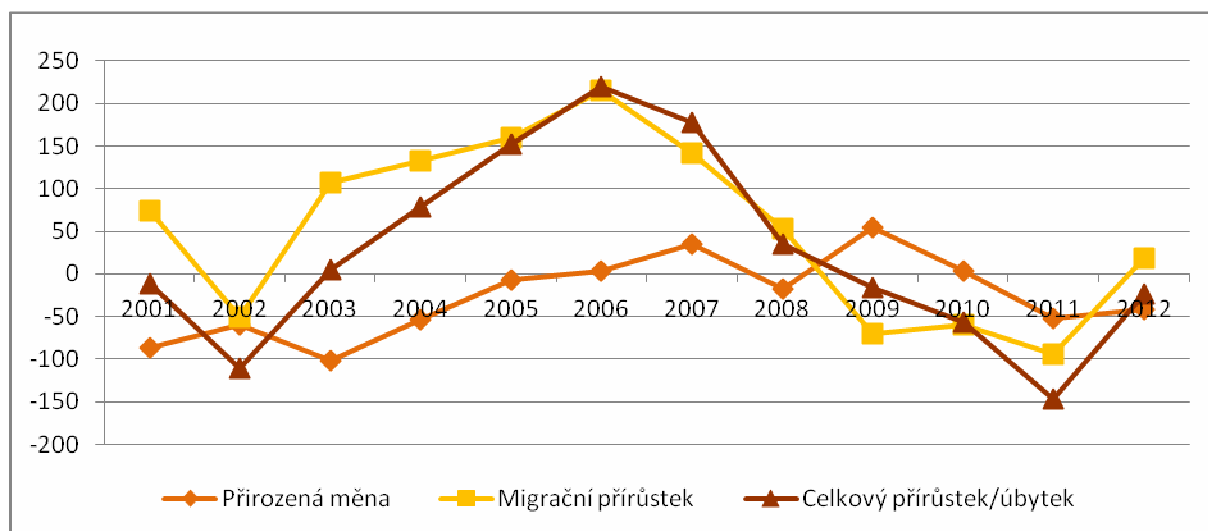

Zdroj: Český statistický úřad – Databáze demografických údajů za obce ČR.

Z uvedeného vyplývá, že hlavní silou určující celkový pohyb obyvatel, je migrační saldo, což je znatelné v grafu 4, neboť křivka celkového pohybu obyvatel víceméně kopíruje migrační křivku, a to jak v jejích kladných, tak i v záporných obdobích. Ve sledovaném období byl celkový pohyb obyvatelstva Klatovska poměrně nevyrovnaný a výkyvy jednotlivých let dosahovaly změn v řádu několika desítek osob. Po postupné vzestupné tendenci celkového přírůstku došlo po zlomu v roce

2006 k jeho poklesu a od roku 2009 dosahuje záporných hodnot, což znamená, že celkový počet obyvatelstva Klatovska se snižuje.

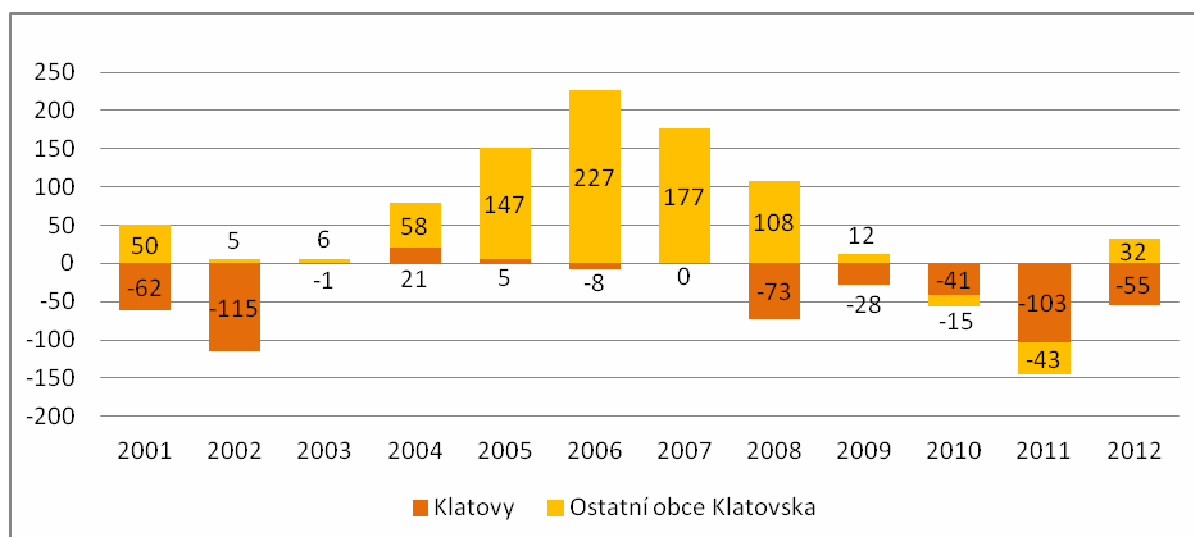
Graf 4: Celkový pohyb obyvatelstva Klatovska v letech 2001 až 2012

Zdroj: Český statistický úřad – Databáze demografických údajů za obce ČR.

Pro celkový přírůstek obyvatel Klatovska platí, že v jeho období let 2003 až 2008 docházelo k přírůstku v řádu desítek až stovek osob, hodnota dvou set osob za rok byla však překročena pouze v roce 2006. Většina tohoto přírůstku se dělá zásluhou migrace osob do obcí Klatovska. Naopak to, co zapříčiňuje celkový úbytek v posledních letech, je zejména přirozený úbytek Klatovska a záporné migrační saldo Klatov.

Graf 5: Celkový pohyb obyvatelstva Klatovska v letech 2001 až 2012

Zdroj: Český statistický úřad – Databáze demografických údajů za obce ČR.

Tabulka 7: Pohyb obyvatelstva obcí Klatovska v letech 2001 až 2012

Pohyb	Území	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Narození	Klatovy	192	228	200	224	236	235	240	223	258	238	203	219
	Ostatní obce	124	131	134	136	128	142	156	151	169	125	128	139
	Klatovsko	316	359	334	360	364	377	396	374	427	363	331	358
Zemřelí	Klatovy	206	251	226	259	239	244	225	230	227	206	234	251
	Ostatní obce	196	167	210	155	132	129	136	162	146	154	149	148
	Klatovsko	402	418	436	414	371	373	361	392	373	360	383	399
Přistěhovalí	Klatovy	306	340	392	407	416	427	448	450	439	413	347	423
	Ostatní obce	426	427	419	389	514	568	504	563	404	422	362	398
	Klatovsko	732	767	811	796	930	995	952	1013	843	835	709	821
Vystěhovalí	Klatovy	354	432	367	351	408	426	463	516	498	486	419	446
	Ostatní obce	304	386	337	312	363	354	347	444	415	408	384	357
	Klatovsko	658	818	704	663	771	780	810	960	913	894	803	803
Přirozený přírůstek/úbytek	Klatovy	-14	-23	-26	-35	-3	-9	15	-7	31	32	-31	-32
	Ostatní obce	-72	-36	-76	-19	-4	13	20	-11	23	-29	-21	-9
	Klatovsko	-86	-59	-102	-54	-7	4	35	-18	54	3	-52	-41
Migrační saldo	Klatovy	-48	-92	25	56	8	1	-15	-66	-59	-73	-72	-23
	Ostatní obce	122	41	82	77	151	214	157	119	-11	14	-22	41
	Klatovsko	74	-51	107	133	159	215	142	53	-70	-59	-94	18
Celkový přírůstek/úbytek	Klatovy	-62	-115	-1	21	5	-8	0	-73	-28	-41	-103	-55
	Ostatní obce	50	5	6	58	147	227	177	108	12	-15	-43	32
	Klatovsko	-12	-110	5	79	152	219	177	35	-16	-56	-146	-23

Zdroj: Český statistický úřad – Databáze demografických údajů za obce ČR.

Dle studie Prognóza vývoje obyvatelstva Plzeňského kraje⁹ byl rok 2008 pravděpodobně rokem, ve kterém došlo k maximálnímu populačnímu růstu v jednotlivých územích, jenž bude v dalších letech klesat. Silné populační ročníky generace 70. let minulého století nyní díky vlivu posunu věkové hranice pro zakládání rodiny dosahují maximální plodnosti. V nejbližších letech se již tedy pravděpodobně nebude rodit více dětí než v roce 2008 a počet narozených se bude postupně snižovat. Počet zemřelých bude pravděpodobně rovněž pozvolna klesat, nadále tak bude pokračovat příznivý trend zlepšování úmrtnostních poměrů a zvyšování střední délky života při narození. Migrační saldo bude i nadále hrát významnou roli ve vývoji počtu obyvatelstva.

⁹ Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje. Praha: ÚRS PRAHA, a. s., 2009.

3.3 Věková struktura obyvatelstva

Základem přirozeného přírůstku je věková struktura obyvatelstva, která má vliv na další populační vývoj. Z tabulky 8 vyplývá, že Klatovsko prochází procesem mírného stárnutí, neboť pozvolna narůstá podíl obyvatel postproduktivního věku (obyvatelé starší 65 let), což kopíruje demografický vývoj v celé České republice.

Z celkového počtu obyvatel v roce 2012 činil podíl dětí do 14 let 14,5 %, což je o 3,1 % méně než podíl obyvatel ve věku nad 65 let. Zatímco za posledních 5 let podíl produktivního obyvatelstva klesl o 2,9 %, vzrostl podíl osob starších 65 let o 2,5 % a podíl dětí o 0,4 %.

Tabulka 8: Věkové složení obyvatelstva Klatovska v letech 2008 až 2012

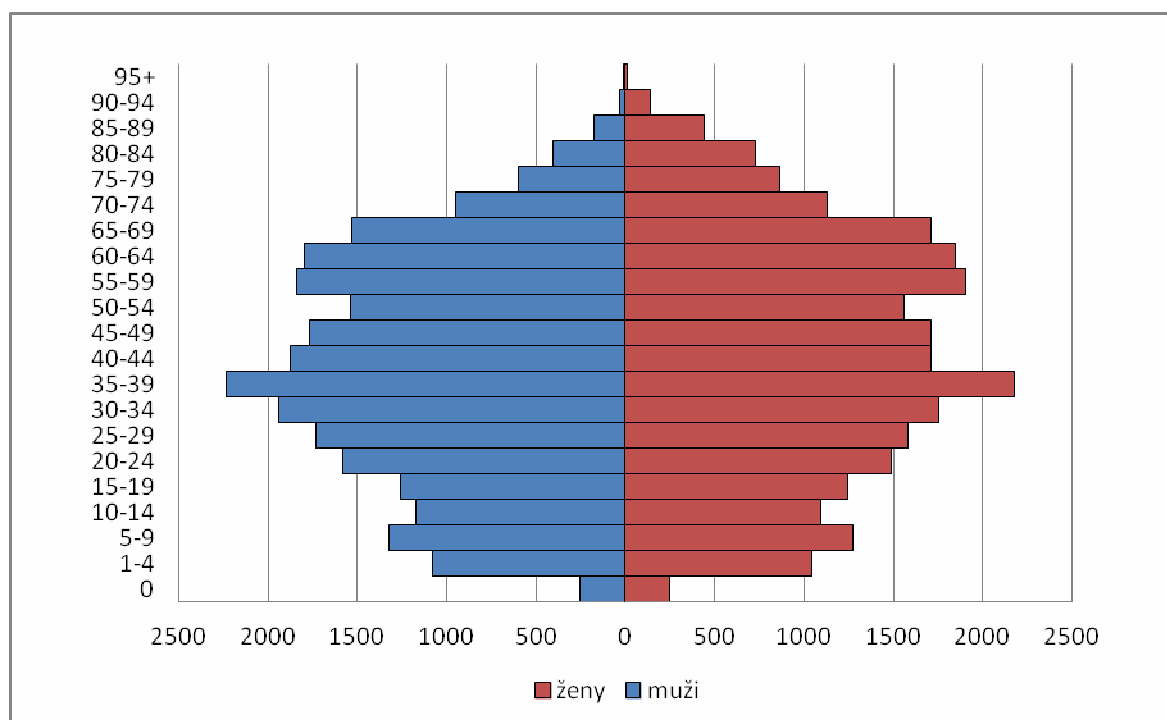
Rok	Stav obyvatel	Počet obyvatel dle věku			Struktura dle věku v %		
		0 - 14	15 - 64	65 +	0 - 14	15 - 64	65 +
2008	36 785	5 197	26 036	5 552	14,1	70,8	15,1
2009	36 769	5 253	25 750	5 766	14,3	70,0	15,7
2010	36 713	5 255	25 553	5 905	14,3	69,6	16,1
2011	36 119	5 175	24 820	6 124	14,3	68,7	17,0
2012	36 096	5 228	24 507	6 361	14,5	67,9	17,6

Zdroj: Český statistický úřad – Obyvatelstvo Plzeňského kraje.

V současné době jsou v řešeném území nejpočetnější skupinou třicátníci (silné ročníky 70. let minulého století), kteří se v budoucnu budou podílet na početném podílu seniorů, následovaní osobami ve věku 40 až 44 let a 55 až 59 let. Díky velmi nízkému počtu mladých lidí se tak výrazně sníží počet osob v produktivním věku, což přinese podstatné nároky na ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

Ze stromu věkové struktury obyvatelstva Klatovska za rok 2012 je patrné, až do věkové kategorie 45 až 49 let převládají ve všech pětiletých věkových skupinách muži nad ženami. U většiny skupin je jejich rozdíl relativně malý, ale v kategorii 30 až 34 let je převaha mužů nad ženami relativně vysoká (o 186 více mužů než žen). Tento údaj je zajímavý z hlediska toho, že tato věková skupina je v současné době klíčová pro zakládání rodin. Klíčem k vysvětlení může být migrace, a sice tak, že ženy této věkové skupiny mají spíše tendenci region, ve kterém vyrostly, v tomto věku opustit, zatímco muži stejné věkové kategorie v něm setrvávají nebo se do něj přestěhovávají, například proto, že zde mají více pracovních příležitostí než ženy. Převaha žen se nejvýrazněji projevuje počínaje skupinou od 65 do 69 let a s přibývajícím věkem ještě více narůstá. Ve věkové kategorii osmdesátiletých a starších už je podíl žen v populaci dvojnásobný a vícenásobný oproti podílu mužů.

Graf 6: Věková struktura obyvatelstva SO ORP Klatovy k 31. 12. 2012

Zdroj: Český statistický úřad – Obyvatelstvo Plzeňského kraje.

Předpoklady území pro přirozený přírůstek počtu obyvatel a tím omlazení populace jsou tím vyšší, čím je index stáří nižší než hodnota 100,0. Z tohoto hlediska jsou dispozice Klatovska jako takového i některých jeho obcí značně nepříznivé, neboť jejich indexy hodnotu 100 výrazně převyšují (Klatovsko – 121,7 %, Plzeňský kraj – 116,6 %, ČR – 113,3 %). Nejhorší situace je v obcích Mlýnské Struhadlo (700,0 %), Hnačov (255,6 %) a Chlistov (171,4 %), naopak příznivá situace panuje v obcích Lomec (65,0 %), Obytce (69,4 %) a Dlažov (72,3 %).

Stárnutí obyvatel Klatovska je patrné také z hodnoty průměrného věku. Průměrný věk obyvatelstva Klatovska k 31. 12. 2012 dosahoval 41,8 let, což je nepatrně více než hodnota Plzeňského kraje (41,7).

Tabulka 9: Věkové složení obyvatelstva obcí Klatovska v roce 2012 (k 31. 12.)

Obec	0-14	15-64	65+	Průměrný věk	Index stáří ¹⁰ (65+ / 0-14 v %)
Bezděkov	27	154	24	38,6	88,9
Běhařov	139	550	142	41,1	102,2
Běšiny	164	623	152	40,4	92,7
Biřkov	24	87	24	41,2	100,0

¹⁰ Index stáří – charakteristika věkové struktury obyvatelstva, která vypovídá o stárnutí populace. Vyjadřuje, kolik obyvatel ze starších věkových skupin připadá na sto dětí. Konkrétně kolik obyvatel ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 15 let věku. Je-li výsledná velikost indexu nižší než 100, je podíl sledované dětské složky obyvatel vyšší než podíl starších osob, a naopak.

Bolešiny	116	549	90	38,1	77,6
Čachrov	66	369	97	43	147,0
Černíkov	35	254	44	42,3	125,7
Číhaň	23	142	35	41,9	152,2
Dlažov	94	322	68	38,2	72,3
Hnačov	9	77	23	44,4	255,6
Chlistov	14	75	24	44,4	171,4
Javor	10	52	14	43,2	140,0
Klatovy	3 120	15 097	4 207	42,8	134,8
Klenová	21	83	24	39,9	114,3
Lomec	20	87	13	38,2	65,0
Měčín	167	791	200	41,6	119,8
Mlýnské Struhadlo	2	30	14	53,7	700,0
Mochtín	171	655	172	41,1	100,6
Myslovice	17	77	26	44,8	152,9
Obytce	36	146	25	39,4	69,4
Ostřetice	14	44	11	40,3	78,6
Plánice	249	1 153	289	42,3	116,1
Předslav	119	488	118	40,8	99,2
Týnec	46	214	61	42,3	132,6
Újezd u Plánice	18	70	22	43,6	122,2
Vrhavěč	167	607	149	40,2	89,2
Zavlekov	69	286	71	41,1	102,9
Zborovy	13	87	20	44,5	153,8
Železná Ruda	258	1 338	202	39,5	78,3
Klatovsko	5 228	24 507	6 361	41,8	121,7

Zdroj: Český statistický úřad – Počet obyvatel v obcích ČR.

Rostoucí kvalita zdravotnické péče a zlepšující se životní styl jsou hlavními důvody prodlužování střední délky života (naděje dožití)¹¹. Střední délka života narozených žen v SO ORP Klatovy je 80,8 let, narozených mužů pak 75,0 let. Muži se obecně dožívají nižšího věku než ženy.

¹¹ Střední délka života/naděje dožití - hypotetický údaj, který říká, kolika let by se člověk v daném věku dožil, pokud by úroveň a struktura úmrtnosti zůstala stejná jako v daném roce. Konstruuje se odděleně za muže a ženy a za nižší územní celky se počítá za pětileté kalendářní období z důvodu vyloučení nahodilých výkyvů.

Tabulka 10: Naděje dožití v okrese Klatovy a SO ORP Klatovy pro období 2006 až 2010

Územní celek	Muži ve věku			Ženy ve věku		
	0	45	65	0	45	65
Okres Klatovy	74,7	31,4	15,1	80,7	36,6	18,6
SO ORP Klatovy	75,0	31,6	15,3	80,8	36,8	18,7

Zdroj: Český statistický úřad.

Prognóza vývoje počtu obyvatel Plzeňského kraje¹² zpracovaná do roku 2030 předpokládá stárnutí populace a výrazné zvyšování indexu stáří všech 15 správních obvodů Plzeňského kraje. V SO ORP Klatovy by do roku 2020 mělo dojít k nárůstu dětské složky do výše zhruba 15,3 %, ovšem následovaném poklesem na hodnotu 13,6 % obyvatelstva v roce 2030, což bude představovat v průměru jen 60 až 66 osob do 14 let na 100 občanů v seniorském věku. Podíl obyvatel v produktivním věku se do roku 2030 pravděpodobně sníží o 3 až 4 %.

Tabulka 11: Předpokládaná věková struktura obyvatelstva SO ORP Klatovy v letech 2020 a 2030

Územní celek	Podíl obyvatelstva v roce 2020 ve věku:			Podíl obyvatelstva v roce 2030 ve věku:			Počet obyvatelstva v roce 2030 celkem
	0-14	15-54	65+	0-14	15-54	65+	
Plzeňský kraj	14,9	65,1	20,0	13,2	64,0	22,8	574 510
SO ORP Klatovy	15,3	65,2	19,5	13,6	64,1	22,3	25 478

Zdroj: Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje.

Index ekonomického zatížení¹³ poroste ze stávajících 41 na zhruba 56 dětí a seniorů, kteří v roce 2030 připadnou na 100 osob v produktivním věku. Toto přinese značné nároky na ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

Tabulka 12: Charakteristiky věkového složení obyvatelstva SO ORP Klatovy a Plzeňského kraje v letech 2008, 2020 a 2030

Územní celek	Index stáří			Index ekonomického zatížení		
	2008	2020	2030	2008	2020	2030
Plzeňský kraj	110,1	134,9	173,6	41,0	53,6	56,2
SO ORP Klatovy	102,6	127,2	163,5	40,8	53,4	56,0

Zdroj: Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje.

¹² Prognóza vývoje počtu obyvatelstva Plzeňského kraje. Praha: ÚRS PRAHA, a. s., 2009.

¹³ Index ekonomického zatížení – úhrn počtu obyvatel ve věku 0-14 let a 65 a více let na 100 obyvatel ve věku 15-64 let.

3.4 Národnost

Národnost je jedním z údajů, které se získávají pouze při sčítání lidu, domů a bytů, jež probíhá 1 za 10 let. Nejnověji dostupná data jsou z posledního Sčítání lidu, domů a bytů roku 2011. Dle výsledků tohoto sčítání žijí na Klatovsku převážně osoby, které se hlásí k české národnosti (26 136, 73,5 %). Druhou nejpočetnější národnostní skupinou jsou Slovinci (329, 0,92 %) a třetí Ukrajinci (137, 0,4 %). Vyjádření příslušnosti k určité národnosti má pouze deklaratorní povahu, neboť se jedná o vyslovení vlastního přesvědčení, které více než čtvrtina účastníků Sčítání v roce 2011 nevedla.

Tabulka 13: Obyvatelstvo obcí Klatovska dle deklarované národnosti

	Obyvat. celkem	z toho národnost							
		česká	slovenská	německá	polská	romská	ukrajinská	vietnamská	neuveďeno
Klatovy	22 133	16 669	217	19	14	-	92	40	4 909
Ostatní obce	13 446	9 467	112	32	7	14	45	86	3 550
Klatovsko	35 579	26 136	329	51	21	14	137	126	8 459

Zdroj: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

4. NEZAMĚSTNANOST

Nezaměstnanost řešeného území je ovlivněna stabilitou podnikatelského prostředí, rozvojem infrastruktury, dobrou dopravní dostupností, kvalifikační strukturou obyvatelstva, rozvojem obytných zón a ochotou obyvatel dojíždět za prací.

Nezaměstnanost v SO ORP Klatovy činila v posledním roce, za který jsou k dispozici statistické údaje za SO ORP, tedy v roce 2011, celkem 8,1 % z ekonomicky aktivních obyvatel. V té době bylo v SO ORP evidováno 2 143 uchazečů o zaměstnání.

Tabulka 14: Vývoj ukazatelů nezaměstnanosti v SO ORP Klatovy v letech 2008 až 2011

Rok k 31. 12.	Počet uchazečů o zaměstnání	z toho					Míra nezaměstnanosti (%)
		dosažitelní	ženy	absolventi škol	osoby ve věku 50+	déle než 12 měsíců	
2008	1 518	1 444	736	83	420	347	5,6
2009	2 200	2 155	1 053	128	524	430	8,3
2010	2 456	2 375	1 080	116	651	618	9,2
2011	2 143	2 086	1 035	106	563	683	8,1

Zdroj: Český statistický úřad – Veřejná databáze ČSÚ.

V dalších letech jsou k dispozici data za okresy, v případě řešeného území za okres Klatovy. Nejvíce evidovaných uchazečů o zaměstnání bylo v rámci sledovaného období v roce 2010 (4 827 osob), kdy míra nezaměstnanosti dosáhla 10,2 %. V posledních dvou letech se míra nezaměstnanosti pohybuje pod průměrem ČR.

Z hlediska délky trvání nezaměstnanosti jsou ve sledovaných letech nejpočetnější skupinou osoby, které se ucházejí o zaměstnání do 3 měsíců trvání. To může nasvědčovat tomu, že místní pracovní trh dokáže uchazeče o zaměstnání relativně dobře absorbovat, takže se tolik nepřelévají do dalších kategorií déle nezaměstnaných. Z daných hodnot lze usuzovat, že většina uchazečů o zaměstnání nalezne pracovní uplatnění do 6 měsíců od doby, kdy se jako nezaměstnaní zaevidují. Jen malá část těchto uchazečů se přesune do delších kategorií nezaměstnanosti. V červnu 2013 tvořili dlouhodobě nezaměstnaní lidé, tedy osoby ucházející se o zaměstnání déle než 12 měsíců, kteří z nějakého důvodu nemohou nebo nechtějí nalézt zaměstnání, celkem 38 %. Jejich počet mírně narůstá, neboť v roce 2010 jich bylo o 13 % méně.

Tabulka 15: Vývoj ukazatelů nezaměstnanosti v okrese Klatovy v letech 2010 až 2013

Rok k 31. 12.	Počet uchazečů o zaměstnání	z toho podle délky nezaměstnanosti					Míra nezaměst. okres Klatovy (%)	Míra nezaměst. ČR (%)
		do 3 měsíců	3 – 6 měsíců	6 – 9 měsíců	9 – 12 měsíců	déle než 12 měsíců		
2010	4 827	2082	737	435	344	1 229	10,2	9,6
2011	4 067	1601	634	309	231	1 292	8,7	8,6
2012	4 042	1549	612	311	294	1 276	9,1	9,4
2013 ¹⁴	3 539	814	679	429	272	1 345	5,9	7,3

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Dle údajů z června 2013 o zastoupení některých skupin více ohrožených nezaměstnaností v celkové skladbě uchazečů o zaměstnání tvořily ženy 52 %, 4,5 % představovali čerství absolventi škol, 29 % uchazeči starší 50 let a 15 % osoby se zdravotním postižením.

Tabulka 16: Struktura nezaměstnaných okresu Klatovy dle rizikových skupin ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností v letech 2010 až 2013

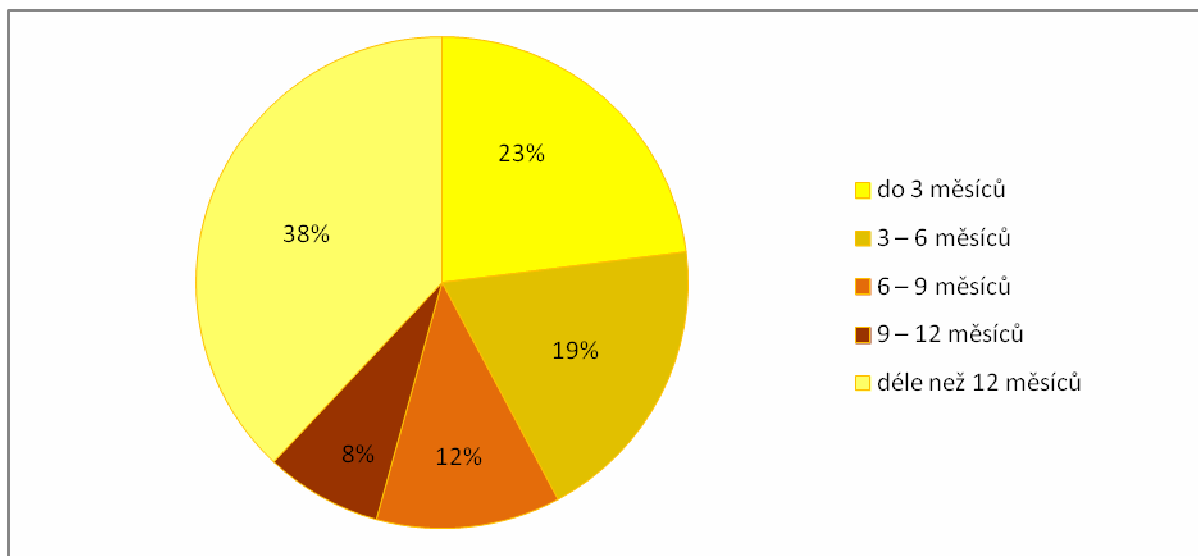
Rok k 31. 12.	Počet uchazečů o zaměstnání	z toho				
		dosažitelní	ženy	OZP ¹⁵	absolventi	věk 50+
2010	4 827	4 719	2 193	622	295	1 322
2011	4 067	3 997	1 953	557	253	1 134
2012	4 042	3 979	1 946	539	278	1 109
2013 ¹³	3 539	3 438	1 826	513	159	1 034

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

¹⁴ K 30. 6. 2013.

¹⁵ OZP – osoba se zdravotním postižením.

Graf 7: Struktura nezaměstnaných dle délky trvání nezaměstnanosti k 30. 6. 2013

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

5. ZDRAVOTNICTVÍ

Na území Klatovska je zajištěna široká síť zdravotnických zařízení včetně nemocnice. Působí zde, zejména v Klatovech a dalších větších obcích, 19 ordinací praktického lékaře pro dospělé, 7 ordinací praktického lékaře pro děti a dorost, 26 stomatologických ordinací, 7 gynekologických ordinací a 31 odborných ordinací (alergologie a klinická imunologie, dermatovenerologie, foniatrie, chirurgie, interna, kardiologie, neurologie, oční, ORL, ortopedie, psychiatrie, rehabilitace, urologie). Další specializované ordinace a pracoviště jsou koncentrovány pouze v Klatovech, kam musí obyvatelé ostatních obcí dojíždět. Obyvatelům Klatovska je k dispozici celkem 17 lékáren, na jednu lékárnu tak připadá více než 2 tisíce obyvatel.

Lékařskou službu první pomoci zajišťuje Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje - výjezdové stanoviště Klatovy, rychlou zdravotnickou pomoc (posádka záchranné služby bez lékaře) pak výjezdové stanoviště Klatovy a Železná Ruda.

Tabulka 17: Vybavení řešeného území vybranými druhy zdravotnických zařízení

Zařízení	Počet	Obec
Nemocnice	1	Klatovy
Zdravotnické středisko	1	Železná Ruda
Zdravotní ústav	1	Klatovy
Samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé	19	Klatovy (13), Běšiny, Čachrov, Měčín, Plánice, Předslav, Železná Ruda
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	7	Klatovy, Železná Ruda
Samostatná stomatologická ordinace	26	Klatovy (23), Plánice, Železná Ruda
Samostatná gynekologická ordinace	7	Klatovy (4), Měčín, Plánice, Železná Ruda
Samostatná ordinace lékaře specialisty	31	Klatovy (alergologie a klinická imunologie, dermatovenerologie, foniatrie, chirurgie, interna, kardiologie, neurologie, oční, ORL, ortopedie, psychiatrie, urologie), Železná Ruda (rehabilitace)
Samostatná stomatologická laboratoř	7	Klatovy
Samostatná odborná laboratoř (laboratorní medicíny)	1	Klatovy
Oční optika - optometrista	1	Klatovy
Ambulantní zařízení - protetika	1	Klatovy
Výdejna zdravotnických potřeb	2	Klatovy
Samostatné nelékařské zařízení psychologické	2	Klatovy
Samostatné nelékařské zařízení logopedické	2	Klatovy

Samostatné nelékařské zařízení rehabilitační	6	Klatovy
Samostatné nelékařské zařízení – porodní asistentka	1	Klatovy
Domácí zdravotní péče	3	Klatovy (2), Železná Ruda
Doprava raněných, nemocných a rodiček	3	Klatovy (2), Železná Ruda
Zdravotnická záchranná služba	2	Klatovy, Železná Ruda
Lékárna	17	Klatovy (13), Měčín, Plánice, Železná Ruda (2)
Krajská hygienická stanice – územní pracoviště	1	Klatovy

Zdroj: Registr zdravotnických zařízení (<https://snzr.uzis.cz/viewzz/rzz/>).

Klatovská nemocnice, a.s. je největší krajskou nemocnicí Plzeňského kraje a druhou největší v Plzeňském kraji vůbec. Nemocnice poskytuje komplexní spektrum zdravotní a lékařské péče v 18 oborech o kapacitě 365 lůžek. V roce 2011 zde bylo hospitalizováno 10 160 pacientů.

Tabulka 18: Přehled počet lůžek na jednotlivých odděleních Klatovské nemocnice v roce 2011

Oddělení	Počet lůžek
Interna JIP	4
Interna	54
Plicní	20
Neurologie	30
Psychiatrie	25
Novorozenci	10
Dětské	32
Nedonošenci	5
Porodnice	19
Gynekologie	21
Chirurgie JIP	5
Chirurgie	48 (5 lůžek sdíleno – oční)
ARO	5
Ortopedie JIP	4
Ortopedie	21
ORL	15
Dlouhodobá intenzivní péče	5
Léčebna dlouhodobě nemocných	20
Sociální lůžka	13
Celkem	356

Zdroj: Výroční zpráva 2011 – Klatovská nemocnice, a.s.

6. ŠKOLSTVÍ

Předškolní a základní vzdělání je v řešeném území zajištěno sítí 13 mateřských škol (Bezděkov, Běšiny, Bolešiny, Čachrov, Dlažov, Klatovy, Měčín, Mochtín, Plánice, Předslav, Vrhavěč, Zavlekov, Železná Ruda), 16 základních škol (Bezděkov, Běšiny, Bolešiny, Čachrov, Klatovy – 4, Měčín, Mochtín, Plánice, Předslav, Vrhavěč, Zavlekov, Železná Ruda) a Základní uměleckou školou Josefa Kličky Klatovy.

Kapacita mateřských škol je prozatím dostačující. Mateřské školy v Čachrově a Měčíně jsou plně využité, v Bolešínách, Mochtíně a Vrhavči zbývají 2-3 volná místa, ostatní školy evidují více volných míst. Kapacita základních škol je více než dostačující, všechny školy evidují volná místa, v některých školách není kapacita ani z poloviny využita (viz tabulky 19 a 20).

Tabulka 19: Kapacita, počet žáků a tříd mateřských škol Klatovska ve školních letech 2011/2012 a 2011/2013

Mateřské školy	Kapacita mateřské školy	2011 / 2012		2012 - 2013	
		Počet žáků	Počet tříd	Počet žáků	Počet tříd
MŠ součástí ZŠ					
Bezděkov	60	35	2	32	2
Běšiny	60	35	2	40	2
Bolešiny	40	37	2	37	2
Čachrov	16	14	1	16	1
Měčín	40	40	2	40	2
Mochtín	30	28	1	28	1
Plánice		51	2	56	2
Předslav	26	19	1	21	1
Vrhavěč	30	28	1	28	1
Zavlekov	30	22	1	23	1
Železná Ruda	84	76	3	75	3
MŠ samostatné					
Dlažov		22	1	20	1
Klatovy	886	827	32	872	35
Celkem	1 302	1 234	51	1 288	54

Zdroj: Odbor školství, kultury a cestovního ruchu Městského úřadu Klatovy, Výroční zprávy jednotlivých škol.

Tabulka 20: Kapacita, počet žáků a tříd mateřských škol Klatovska ve školních letech 2011/2012 a 2012/2013

Základní školy	Kapacita základní školy	2011 / 2012		2012 - 2013	
		Počet žáků	Počet tříd	Počet žáků	Počet tříd
Neúplné					
Bezděkov	60	31	2	32	2
Běšiny	90	23	2	25	2
Bolešiny	60	39	2	36	2
Čachrov	60	18	2	10	1
Mochtín	60	39	2	36	2
Předslav	60	32	2	33	2
Vrhavěč	60	45	3	48	3
Zavlekov	60	25	2	23	2
Úplné					
Klatovy, Čapkova	540	508	23	515	23
Klatovy, Plánická	900	667	26	660	26
Klatovy, TGM	756	446	19	440	19
Klatovy, Tolstého	720	447	19	476	20
Měčín	180	101	6	102	6
Plánice		156	9	145	9
Železná Ruda	360	144	9	149	9
Celkem	3 966	2 721	128	2 730	128

Zdroj: Odbor školství, kultury a cestovního ruchu Městského úřadu Klatovy, Výroční zprávy jednotlivých škol.

Střední vzdělání poskytuje Střední průmyslová škola Klatovy (3 maturitní obory – strojírenství, elektrotechnika, ekonomika a podnikání; 4 učební obory – mechanik opravář motorových vozidel, strojní mechanik, nástrojař, obráběč kovů); Gymnázium Jaroslava Vrchlického Klatovy (čtyřleté, šestileté a osmileté studium); Vyšší odborná škola, Obchodní akademie, Střední zdravotnická škola a Jazyková škola Klatovy (obory – Vzdělávací program účetnictví a daně, Vzdělávací program bankovníctví, Obchodní akademie, Zdravotní asistent, Kosmetické služby, Zdravotnické lyceum, kurzy jazykové školy); Střední škola zemědělská a potravinářská Klatovy (obory – Ekonomika a podnikání, Ekologie a životní prostředí, Agropodnikání, Veřejnosprávní činnost, Manažer potravinářské výroby, Gastronomie).

V Klatovech se rovněž nachází Dům dětí a mládeže (zřizovatelem je Plzeňský kraj), který zajišťuje výchovnou, vzdělávací a rekreační činnost dětí, mladých lidí i dospělých. Nabízí technické, umělecké, sportovní i společenskovední kroužky, pořádají příležitostné a víkendové akce a o vedlejších a letních prázdninách připravuje specifické akce a tábory. Součástí DDM je také Baby klub pro maminky

s dětmi od půl roku, které se pomaloučku integrují za přítomnosti svých nejbližších do dětského kolektivu.

V Měcholupech se nachází Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, jehož kapacita je 45 dětí uskupených do 5 rodinných skupin po 9 dětech.

Pedagogicko psychologická poradna Plzeň pracoviště Klatovy poskytuje odborné psychologické a speciálně pedagogické služby (poradenství, diagnostika, reedukace, psychoterapie a prevence u dětí a mládeže ve věku 3 – 19 let). Spádové Středisko výchovné péče, které je specifickým zařízením poskytující všestrannou preventivně výchovnou péči dětem a mladistvým od 6 do 18 let, sídlí v Domažlicích.

7. BYDLENÍ

Pro Klatovsko je, stejně jako pro jiné obdobné lokality, které nemají charakter městských aglomerací, ale spíše venkovské zástavby, charakteristické to, že je zde malý podíl obecních bytů. Na vesnicích, zvláště na těch malých, se tyto byty zpravidla nevyskytují, nebo pouze sporadicky.

V roce 2011 bylo v řešeném území evidováno celkem 6 598 obydlených domů, z nichž 85,7 % tvořily rodinné domy, a 14 039 obydlených bytů, z nichž 49,4 % představovaly byty v rodinných domech.

Tabulka 21: Domovní a bytový fond jednotlivých obcí řešeného území v roce 2011

Obec	Obydlené domy			Obydlené byty		
	Celkem	z toho		Celkem	z toho v	
		rodinné domy	bytové domy		rodinných domech	bytových domech
Bezděkov	267	254	4	340	316	14
Běhařov	46	45	-	52	50	-
Běšiny	222	213	6	304	278	22
Biřkov	43	41	2	61	52	9
Bolešiny	196	186	5	248	217	24
Čachrov	147	134	10	206	163	40
Černíkov	94	89	4	120	99	20
Číhaň	54	48	6	78	54	24
Dlažov	121	113	4	156	134	18
Hnačov	29	28	-	35	34	-
Chlistov	41	40	-	43	42	-
Javor	22	22	-	26	26	-
Klatovy	2 961	2 257	629	9 100	2 922	6 092
Klenová	32	31	1	39	37	2
Lomec	33	30	3	49	36	13
Měčín	322	310	11	409	352	56
Mlýnské Struhadlo	22	22	-	25	25	-
Mochtín	233	221	5	294	260	27
Myslovice	40	40	-	44	44	-
Obytce	61	59	2	73	65	8

Ostřetice	22	22	-	24	24	-
Plánice	492	461	21	642	527	104
Předslav	218	214	4	278	262	16
Týnec	96	90	4	121	107	12
Újezd u Plánice	39	38	-	44	43	-
Vrhavěč	251	246	3	319	307	10
Zavlekov	123	116	6	165	125	39
Zborovy	41	39	-	50	47	-
Železná Ruda	330	248	59	694	293	374
Klatovsko	6 598	5 657	789	14 039	6 941	6 924

Zdroj: Český statistický úřad - Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

Stav bytového fondu obcí Klatovska byl zjišťován dotazníkovým šetřením v obcích. Ze 17 obcí, které se dotazníkového šetření zúčastnily, 6 obcí nedisponuje žádným bytovým fondem (Bolešiny, Hnačov, Lomec, Myslovice, Újezd u Plánice, Zborovy). U dalších 11 obcí je stav bytového fondu popsán níže v tabulce 22.

Dle zjištěných informací vlastnily obce Klatovska, které se zúčastnily šetření, v roce 2012 celkem 961 bytů, což je o 28 bytů méně než v roce 2011. Z těchto 961 bytů bylo 273 určených pro občany nacházející se v sociálně nepříznivé situaci a 19 bezbariérových, v kterých žilo 264 osob respektive 44 osob. V roce 2012 zaznamenaly obce 65 čekatelů na obecní byt, což je o 3 méně než v roce 2011. Kapacita obecních bytů je dle sdělení dostačující v obcích Čachrov, Číhaň, Klatovy a Vrhavěč, naproti tomu jako nedostačující ji vnímají v Železné Rudě. V menších obcích, kde se nějaké obecní byty vyskytují, se s nimi povětšinou pro účely nějaké formy sociálního bydlení nepočítá.

Město Klatovy disponuje dvěma objekty domů s byty pro občany nacházející se v sociálně nepříznivé situaci (Domy s byty zvláštního určení pro seniory a zdravotně postižené občany). Jedná se o garsonky a menší byty (1-2+1). Do bytů je možné objednat si pečovatelskou a domácí ošetrovatelskou službu. Kapacita obou domů je zatím dostatečná, v průběhu roku je průběžně doplňována, byty zůstávají volné pouze v momentě, kdy uživatel zemře nebo se přestěhuje do domova pro seniory a byt je příbuznými vystěhován. Počty neuspokojených žadatelů město Klatovy de facto neviduje, žádost o přidělení bytu je sice nadbytek, ale většina žadatelů si žádá pro jistotu v předstihu pro případnou budoucí potřebu. Celkový počet žadatelů je tedy relativně vysoký, ale dle evidence si v roce 2011 si podalo žádost o přidělení bytu 11 osob, které tak chtěly řešit aktuální situaci, v roce 2012 to bylo osob 14.

Obec Běšiny eviduje zájem o dům s pečovatelskou službou, jehož zřízení se již plánuje. V Měčíně město provozuje Dům s pečovatelskou službou, ve kterém je 13 většinou jednolůžkových bytů s nízkým nájemem. Zájem o tyto byty se projevuje ve vlnách, někdy zaznamenávají spoustu zájemců, někdy jsou byty i po několik měsíců volné.

Tabulka 22: Počet bytů ve vlastnictví obcí Klatovska v roce 2012

Obec	Počet bytů ve vlastnictví obce	z toho		Počet obyvatel v bezbar. bytech	Počet obyv. v bytech pro občany v nepř. soc. situaci	Počet žádostí o obecní byt
		bezbariérové	pro občany v soc. nepříznivé situaci			
Bezděkov		0	3	0	5	1
Běhařov	-	-	-	-	-	-
Běšiny	3	0	0	-	-	-
Biřkov	-	-	-	-	-	-
Bolešiny	0	0	0	0	0	0
Čachrov	29	0	29	0	29	4
Černíkov	-	-	-	-	-	-
Číhaň	6	0	2	0	2	0
Dlažov	-	-	-	-	-	-
Hnačov	0	0	0	0	0	0
Chlistov	-	-	-	-	-	-
Javor	-	-	-	-	-	-
Klatovy	833	16	226	42	88	14
Klenová	-	-	-	-	-	-
Lomec	0	0	0	0	0	0
Měčín	-	-	-	-	-	-
Mlýnské Struhadlo	-	-	-	-	-	-
Mochtín	9	0	0	0	0	0
Myslovice	0	0	0	0	0	0
Obytce	-	-	-	-	-	-
Ostřetice	-	-	-	-	-	-
Plánice	44	0	0	0	0	18
Předslav	4	0	0	0	0	0
Týnec	3	0	2	2	0	3
Újezd u Plánice	0	0	0	0	0	0
Vrhavěč	2	-	-	-	-	-
Zavlekov	-	-	-	-	-	-
Zborovy	0	0	0	0	0	0
Železná Ruda	28	1	13	-	32	25
Klatovsko	961	17	275	44	156	65

Zdroj: Zpracované dotazníkové šetření, září 2013.

8. SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Cílem této kapitoly je nastínit aktuální situaci v sociální oblasti na území Klatovska s důrazem na kvantitativní údaje o sociálně potřebných obyvatelích regionu.

Osobám v nepříznivé sociální situaci, která je chápána jako *oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříhodného zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením¹⁶*, je poskytována pomoc a podpora prostřednictvím sociálních služeb a sociálních dávek.

Sociální služby na Klatovsku jsou zajišťované neziskovými organizacemi, církevními organizacemi, městem, organizacemi zřizovanými městem a fyzickou osobou. Na řešeném území existuje užší síť sociálních služeb. Lidé však využívají i služby z okolních regionů, zejména s vazbou na Plzeň.

Některé obce řešeného území si jsou vědomi důležitosti a potřebnosti daných sociálních služeb na jejich území a ze své pozice rovněž podporují jejich činnost. Nejedná se pouze o finanční podporu, ale také např. o poskytnutí potřebných prostor zdarma či za snížené nájemné (viz Analýza zdrojů).

8.1 Děti, mládež a rodiny s dětmi

Informace o domácnostech a rodinách jsou statisticky sledovány jednou za deset let v rámci Sčítání lidu, domů a bytů, poslední údaje tedy vycházejí z roku 2011.

V roce 2011 žilo na Klatovsku 2x více rodin než domácností jednotlivců. Bydlelo zde celkem 7 419 úplných a 1 910 neúplných rodin. Úplných rodin se závislými dětmi bylo 2 957 a neúplných rodin se závislými dětmi 988. Nejvíce úplných rodin se závislými dětmi žilo v Klatovech (1 781) a v Plánici (155), nejméně pak v obcích Újezd u Plánice (5) a Mlýnské Struhadlo (3). Nejvíce neúplných rodin se závislými dětmi bylo opět v Klatovech (705) a Plánici (33), nejméně pak shodně v obcích Javor, Klenová, Mlýnské Struhadlo a Myslovice (1).

¹⁶ Zákon č. 108/2006 Sb.

Tabulka 23: Struktura rodin a domácností jednotlivých obcí Klatovska v roce 2011

Obec	Hospodařící domácnosti celkem	v tom						
		tvořené 1 rodinou				tvořené 2 a více rodinami	domácnost i jednotlivců	vícečetné nerodinné domácnosti
		úplné		neúplné				
		bez závislých dětí	se závislými dětmi	bez závislých dětí	se závislými dětmi			
Bezděkov	369	122	97	14	19	12	97	8
Běhařov	69	88	12	9	5	1	20	4
Běšiny	325	104	69	23	16	8	88	17
Biřkov	61	15	13	2	3	-	26	2
Bolešiny	261	75	75	14	19	6	59	13
Čachrov	232	50	41	19	9	5	100	8
Černíkov	123	45	21	8	7	5	32	5
Číhaň	84	28	14	7	4	-	27	4
Dlažov	168	60	30	12	11	2	44	9
Hnačov	40	12	8	4	2	1	9	4
Chlistov	48	16	8	3	2	1	17	1
Javor	29	9	6	2	1	2	7	2
Klatovy	9 570	2 831	1 781	607	705	131	3 118	397
Klenová	42	10	10	2	1	5	14	-
Lomec	54	15	15	1	3	-	18	2
Měčín	438	139	87	32	19	13	133	15
Mlýnské Struhadlo	25	11	3	1	1	-	9	-
Mochtín	334	98	94	16	12	10	94	10
Myslovice	47	21	7	4	1	3	11	-
Obytce	80	21	22	4	3	1	24	5
Ostřetice	25	10	6	1	2	1	5	-
Plánice	684	193	155	47	33	13	213	30
Předslav	288	82	76	12	13	6	97	2
Týnec	129	36	24	9	11	2	39	8
Újezd u Plánice	46	15	5	2	2	2	17	3
Vrhavěč	337	105	98	19	12	11	85	7

Zavlekov	181	53	37	13	6	5	62	5
Zborovy	55	20	11	-	2	-	21	1
Železná Ruda	790	178	132	35	64	11	291	79
Klatovsko	14 934	4 462	2 957	922	988	257	4 777	641

Zdroj: Český statistický úřad – Sčítání lidu, domů a bytů 2011.

Podkladem ke zmapování celkového objemu sociální potřeby dětí a mládeže, tedy zjištění počtu evidovaných dětí a mladých lidí ohrožených sociálním vyloučením, je výkaz o výkonu sociálně právní ochrany dětí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Klatovy pro území SO ORP Klatovy.

V roce 2011 bylo v péči sociálně právní ochrany dětí celkem 2 247 rodin, o rok později o 23 rodin méně.

V evidenci kurátora pro děti a mládež bylo v roce 2011 vedeno 296 klientů, v roce 2012 jich bylo o 20 více, zhruba 37 % z nich tvořily děti do 15 let věku.

Tabulka 24: Počet klientů v péči OSPOD¹⁷ a kurátora pro děti a mládež na území SO ORP Klatovy v letech 2011 a 2012

Klienti	2011	2012
Počet rodin v péči OSPOD	2 247	2 224
Počet klientů v péči kurátora pro děti a mládež	296	316
z toho děti do 15 let	110	120
z toho mládež ve věku 15-18 let	186	196

Zdroj: Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Městský úřad Klatovy.

Nejčastějšími problémy, které sociální kurátor pro děti a mládež se svými klienty řeší, jsou výchovné, dále pak přestupky a trestná činnost dětí a mladistvých. Kurátor pro mládež rozhoduje o výchovných opatřeních na ochranu dětí (napomenutí, dohledy, omezení) a mimo jiné podává soudům návrhy na nařízení předběžného opatření a ústavní výchovu dítěte. V roce 2011 bylo v nařízené ústavní výchově 33 dětí, o rok později 30 dětí.

¹⁷ OSPOD – oddělení sociálně právní ochrany dětí.

Tabulka 25: Problémy řešené kurátorem pro děti a mládež a navrhovaná opatření v rámci SO ORP Klatovy v letech 2011 a 2012

	Celkem	z toho			
		děti do 15 let	z toho dívek	mladistvých	z toho dívek
2011					
Trestná činnost	16	3	1	13	1
Přestupky	24	x	x	24	5
Výchovné problémy	115	52	4	63	19
Dohledy	11	8	3	3	1
Návrh na předběžné opatření	6	1	0	5	0
Návrh na ústavní výchovu	3	1	0	2	2
2012					
Trestná činnost	15	4	0	11	2
Přestupky	35	x	x	35	6
Výchovné problémy	125	59	6	66	11
Dohledy	8	8	3	0	0
Návrh na předběžné opatření	1	0	0	1	1
Návrh na ústavní výchovu	3	1	1	2	0

Zdroj: Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Městský úřad Klatovy.

Dětem bez rodiny či dětem, které nemohou být z různých důvodů vychovávány ve své vlastní rodině, je poskytována náhradní rodinná péče. Hlavní důvody pro náhradní rodinnou péči poskytovanou na území SO ORP Klatovy se dle Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Klatovy v posledních letech týkají zejména neschopností rodičů plnit svoji rodičovskou zodpovědnost a zajištění výchovy a výživy dítěte. V náhradní rodinné péči žilo v roce 2011 celkem 24 dětí, v roce 2012 13 dětí. V daných letech OSPOD evidoval 10 respektive 12 žádostí o náhradní rodinnou péči. Novelou zákona o sociálně-právní ochraně dětí dojde letos pravděpodobně k nárůstu těchto žádostí.

Sociální a návazné služby pro děti, mládež a rodiny s dětmi

Z cílové skupiny děti, mládež, rodina využívají sociální služby zejména děti a mládež ohrožené společensky nežádoucími jevy a rodiny s dětmi s postižením.

Děti a mládež jsou ohroženy sociálním vyloučením v případě, že vyrůstají v sociálně a kulturně nedostatečně podnětném prostředí a v důsledku toho začínají být vyčleňovány z běžného života

společnosti. Jedná se např. o děti dlouhodobě nezaměstnaných rodičů, děti trpící různými druhy závislostí, o děti z rodin, ve kterých dochází k domácímu násilí nebo z rodin žijících v sociálně vyloučených lokalitách, o děti, které samy vedou rizikový způsob života (kriminalita, závislosti, prostituce) či vyrůstají v ústavní péči, o mladé lidi opouštějící zařízení ústavní péče či výkon trestu.

Na Klatovsku se takto ohroženým dětem a mládeži věnuje v sociální oblasti převážně Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Klatovy, jež vykonává sociálně právní ochranu dětí. Matky s dětmi v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení či těhotné ženy v krizi mohou využít služeb Domova sv. Zdislavy pro matky s dětmi v tísní v Klatovech, který je zařízením Oblastní charity Klatovy. Charita rovněž provozuje Klub pro děti a mládež Chapadlo a Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Budík, které svým návštěvníkům poskytují zázemí, podporu, odbornou pomoc a volnočasové aktivity. Pomoc dětem v rodinách, kde je dítě ohroženo existencí rizik nebo mírou zanedbávání péče, nabízí prostřednictvím sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi občanské sdružení DOMUS. Organizace Člověk v tísní poskytuje terénní služby pro děti se sociokulturním znevýhodněním a jejich rodiče, které se potýkají s neúspěchem ve vzdělávání, potřebují pomoc a podporu při přípravě do školy, volbě vzdělávací a profesní dráhy, popřípadě komunikací se vzdělávacími institucemi.

Rodiny s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením do 7 let věku se mohou obrátit na Středisko pro ranou péči Plzeň. Ranou péči pro děti s mentálním, pohybovým, popřípadě kombinovaným postižením či opožděným či ohroženým vývojem poskytuje Diakonie ČCE – středisko v Praze 5.

Poradenství pro rodiny s dětmi nabízí Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Městského ústavu sociálních služeb Klatovy, Sociální poradna Oblastní charity v Klatovech a také zařízení, která je možné radit spíše ke školským (např. Pedagogicko-psychologická poradna Klatovy).

Na řešeném území sídlí Dětský domov se školou v Měcholupech. Návazné zařízení Dům na půl cesty, který mladým lidem opouštějícím dětské domovy usnadňuje jejich vstup do samostatného života, existuje v Klatovech.

8.2 Osoby se zdravotním postižením a senioři

Dle odhadů představitelů obcí Klatovska, jež se zúčastnily dotazníkového šetření, žije na jejich území 378 seniorů se sníženou soběstačností ve věku nad 65 let a 281 osob s postižením. Představitelé také odhadují, že v jejich obcích pečuje o zdravotně postiženého člena rodina či seniora se sníženou soběstačností zhruba 151 osob.

Počet osob se zdravotním postižením nelze vzhledem k neexistenci žádného oficiálního přehledu na úrovni měst a obcí přesně vyčíslit. Dle celorepublikového šetření tvoří tyto osoby 10 % z celkové populace ČR, z čehož lze při vědomí určité nepřesnosti za předpokladu, že by výskyt tohoto jevu

odpovídal právě průměrným hodnotám dosaženým v ČR, odhadovat, že v řešeném území města žije 3 609 osob se zdravotním postižením.

Tabulka 26: Odhad počtu osob se zdravotním postižením a sníženou soběstačností v roce 2011 v jednotlivých obcích řešeného území

Obec	Osoby s postižením (všechny věkové kategorie)	Senioři se sníženou soběstačností (věková kategorie 65+)	Osoby pečující o zdravotně postiženého člena rodiny či o seniora se sníženou soběstačností
Bezděkov	15	45	30 (po pracovní době)
Běhařov	-	-	-
Běšiny	8	6	4
Biřkov	-	-	-
Bolešiny	10	50	15
Čachrov	1	70	0
Černíkov	-	-	-
Číhaň	2	1	2
Dlažov	-	-	-
Hnačov	0	2	0
Chlistov	-	-	-
Javor	-	-	-
Klatovy	-	-	-
Klenová	-	-	-
Lomec	5	2	1
Měčín	3-5	-	-
Mlýnské Struhadlo	-	-	-
Mochtín	0	3	5
Myslovice	-	10	1
Obytce	-	-	-
Ostřetice	-	-	-
Plánice	137	92	60
Předslav	10	10	4
Týnec	Nelze odhadnout	Nelze odhadnout	4
Újezd u Plánice	-	2	-
Vrhavěč	-	-	-

Zavlekov	-	-	-
Zborovy	0	5	5
Železná Ruda	93	80	50
Klatovsko	281	378	151

Zdroj: Zpracované dotazníkové šetření, září 2013.

Osoby, které jsou především z důvodu nepříznivého zdravotního stavu závislé na pomoci jiné osoby, mají dle zákona o sociálních službách nárok na příspěvek na péči, jehož výše je odvozována dle stupně závislosti na pomoci. Příspěvek je určen zejména k zajištění sociální péče příjemci příspěvku, a to pomocí sociální služby nebo rodinným příslušníkem či jiné osoby. Příspěvek je přiznáván nebo jeho výše je měněna na základě místního šetření a posouzení posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení. Tyto příspěvky pobíralo v roce 2012 na území SO ORP Klatovy celkem 1 898 osob, z toho 181 osob do 18 let věku a 1 717 osob starších 18 let. Z celkového počtu příspěvků připadlo na 1. stupeň závislosti 28 % příspěvků, na 2. stupeň 31 %, na 3. stupeň 24 % a na 4. stupeň závislosti 17 % všech poskytnutých příspěvků. V roce 2012 došlo oproti předchozímu roku k nepatrnému snížení počtu poskytnutých dávek.

Tabulka 27: Počet poskytnutých příspěvku na péči na území SO ORP Klatovy v roce 2011 a 2012

Stupeň závislosti	2011		2012	
	Počet poskytnutých příspěvků	z toho do 18 let	Počet poskytnutých příspěvků	z toho do 18 let
1. stupeň	647	69	537	77
2. stupeň	628	32	586	35
3. stupeň	556	78	461	29
4. stupeň	289	41	314	40
Celkem	1 900	220	1 898	181

Zdroj: Úřad práce ČR – kontaktní pracoviště Plzeň-sever.

Osobám starším jednoho roku s těžkým zdravotním postižením, které podstatně omezuje jejich pohybovou nebo orientační schopnost, se podle druhu a stupně postižení poskytují mimořádné výhody I. (průkaz TP¹⁸), II. (průkaz ZTP¹⁹) nebo III. stupně (průkaz ZTP/P²⁰)²¹. Přiznání mimořádných výhod pro zdravotně postižené vychází z posouzení posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení. Na území SO ORP Klatovy bylo v roce 2012 evidováno celkem 2 451 držitelů průkazů mimořádných výhod, z čehož 70 % tvoří osoby se středním stupněm, 23 % osoby s nejzávažnějším stupněm a 7 % osoby s lehkým stupněm nutnosti osobní asistence.

¹⁸ TP – Občan s těžkým zdravotním postižením.

¹⁹ ZTP – Občan se zvlášť těžkým zdravotním postižením.

²⁰ ZTP/P – Občan zvlášť těžce zdravotně postižený s průvodcem.

²¹ MPSV ČR (<http://portal.mpsv.cz/soc/ozp/vyhody>).

Tabulka 28: Počet držitelů průkazů mimořádných výhod na území SO ORP Klatovy v roce 2012

Druh průkazu	Počet držitelů	z toho do 18 let
TP	166	
ZTP	1 714	
ZTP/P	571	85
Celkem	2 451	85

Zdroj: Úřad práce ČR - Kontaktní pracoviště Plzeň-sever.

Invalidní osoby (osoby se sníženou pracovní schopností či osoby, které pracovní schopnosti ztratily) mohou pobírat dávku důchodového pojištění podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, tzv. invalidní důchod. Od roku 2010 jsou určeny tři stupně invalidity, pro které jsou dávky určeny. Dle údajů Okresní zprávy sociálního zabezpečení v Klatovech žilo v regionu Klatovy v roce 2011 celkem 4 490 uživatelů invalidního důchodu. Přehled poskytnutých dávek pro jednotlivé stupně je patrný v tabulce 29.

Tabulka 29: Přehled poskytnutých invalidních důchodů v regionu Klatovy v letech 2011 a 2012

Rok	Počet poskytnutých invalidních důchodů celkem	z toho		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň
2010	4 510	1 326	465	2 719
2011	4 490	1 314	568	2 608

Zdroj: Monitorovací zprávy o udržitelnosti výsledku projektu Komunitní plánování sociálních služeb v regionu Klatovsko.

Sociální a návazné služby pro osoby se zdravotním postižením a seniory

Zejména pro osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby, by měly být určeny nájemní byty v domech s pečovatelskou službou, jejichž zřizovateli jsou obce a města. V tabulce 30 je pro přehled uveden počet domů s pečovatelskou službou v SO ORP Klatovy, v Klatovech a Měčíně za rok 2006 a 2010. Z tabulky je patrné, že v daných obcích se za dané období počet domů s pečovatelskou službou zvýšil o 1 a tím i počet bytů v nich, a to o 127.

Tabulka 30: Domy s pečovatelskou službou na Klatovsku v roce 2006 a 2010

	2006		2010	
	Domy s pečovatelskou službou	Počet bytů v domech s pečovatelskou službou	Domy s pečovatelskou službou	Počet bytů v domech s pečovatelskou službou
SO ORP Klatovy	3	88	5	222
Klatovy	1	66	2	193
Měčín	1	12	1	12

Zdroj: Český statistický úřad – Veřejná databáze.

Osoby se zdravotním postižením či osoby pokročilého věku mohou v Klatovech využít možnosti bydlení ve dvou Domech s byty zvláštního určení, jejichž provoz zabezpečuje město Klatovy. V daných domech je k dispozici 226 bytů zvláštního určení a jejich kapacita je průběžně naplňována. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví evidoval v roce 2012 celkem 14 žádostí o přidělení těchto bytů.

V řešeném území se péčí o seniory a osoby se zdravotním postižením věnuje zejména pečovatelská služba Oblastní charity Klatovy, která působí v 19 obcích Klatovska, a pečovatelská služba MÚSS. Senioři mohou rovněž využívat služeb Domova pro seniory Klatovy, Domova pro seniory Újezdec, Domova pokojného stáří Naší Paní Klatovy a Centra denních služeb Klatovy, které podporuje seniory po část pracovního dne v aktivním způsobu života ve společnosti jejich vrstevníků.

Pobytové služby pro osoby, které z důvodu zdravotního postižení, jež omezuje jejich duševní schopnosti, mají sníženou soběstačnost a potřebují pomoc, kterou není možno zajistit v jejich domácím prostředí, jsou poskytovány v Domově pro osoby se zdravotním postižením v Újezdci.

Osoby s postižením, které i přes svůj handicap chtějí žít ve své domácnosti životem, který se co nejvíce blíží běžnému standardu, mohou využít služeb osobní asistence Oblastní charity Klatovy. Dalším místem, kde mohou osoby se specifickými potřebami (zejména s lehkým, středním a těžkým mentálním nebo kombinovaným postižením) nalézt podporu a pomoc je Denní stacionář Klatovy, který napomáhá zejména v udržování sociálních vztahů, nácviku sociálních dovedností a rozvíjení osobních možností. Nevidomým a slabozrakým se na Klatovsku věnuje Tyfloservis, o.p.s, který nabízí služby sociální rehabilitace.

8.3 Osoby ohrožené sociálním vyloučením

Osoby ohrožené sociálním vyloučením jsou osoby mimo běžný život společnosti, které nemají možnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace²². Péči o občany žijící mimo majoritní společnost zajišťuje kurátor pro dospělé, který jim poskytuje sociální poradenství k překonání obtížných životních poměrů a pomáhá jim řešit sociální důsledky společenského vyloučení.

V péči kurátora pro dospělé bylo v roce 2012 celkem 129 osob, z toho 51 propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody, což bylo o 5 evidovaných osob a 5 propuštěných osob více než v roce 2011.

Podkladem pro tuto kapitolu nejsou zejména oficiální statistická data, ale údaje získané dotazníkovým šetřením se zástupci obcí Klatovska. Získané údaje nejsou reálným počtem daných ukazatelů, jedná se o odhad daných respondentů, u kterých lze předpokládat, že vycházeli ze znalosti území a aktuální situace. Tyto odhady slouží pro představu o tom, jaké skupiny obyvatel jsou v jednotlivých obcích Klatovska registrovány či považovány za problémové. Dle těchto odhadů žije na Klatovsku zhruba 22 uživatelů drog, 19 pachatelů trestné činnosti, 17 osob bez přístřeší a 26 příslušníků etnických menšin.

Tabulka 31: Odhad počtu osob ohrožených sociálním vyloučením v roce 2012 v jednotlivých obcích Klatovska

Obec	Uživatelé drog	Osoby ohrožené prostitucí	Osoby propuštěné z výchovných ústavů	Pachatelé trestné činnosti	Oběti násilí	Osoby bez přístřeší	Etnické menšiny	Cizinci
Bezděkov	-	-	0	-	-	0	-	18
Běhařov	-	-	-	-	-	-	-	-
Běšiny	10	1	0	2	0	0	0	1
Biřkov	-	-	-	-	-	-	-	-
Bolešiny	1	0	0	0	0	0	0	10
Čachrov	0	0	0	0	0	0	0	0
Černíkov	-	-	-	-	-	-	-	-
Číhaň	0	0	0	0	0	0	0	0
Dlažov	-	-	-	-	-	-	-	-
Hnačov	0	0	0	0	0	0	0	0
Chlistov	-	-	-	-	-	-	-	-
Javor	-	-	-	-	-	-	-	-
Klatovy	-	-	-	-	-	-	-	-
Klenová	-	-	-	-	-	-	-	-

²² Sociální vyloučení definuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Lomec	-	-	-	1	-	2	4	-
Měčín	-	-	-	-	-	0	-	-
Mlýnské Struhadlo	-	-	-	-	-	-	-	-
Mochtín	-	0	0	3	-	-	0	20
Myslovice	-	-	-	-	-	-	-	-
Obytce	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostřetice	-	-	-	-	-	-	-	-
Plánice	8	4	-	10	3	15	22	18
Předslav	3	2	0	3	2	0	0	3
Týnec	-	-	-	-	-	-	-	-
Újezd u Plánice	-	-	-	-	-	-	-	-
Vrhavěč	-	-	-	-	-	-	-	-
Zavlekov	-	-	-	-	-	-	-	-
Zborovy	-	-	-	-	-	-	-	-
Železná Ruda	-	-	-	-	-	0	-	600
Klatovsko	22	7	0	19	5	17	26	670

Zdroj: Zpracované dotazníkové šetření, září 2013.

Osobám s nedostatečnými příjmy je, jako opatření napomáhající řešení některých nárazových životních situací, poskytována pomoc v hmotné nouzi. Jedná se příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc. V roce 2012 bylo vyplaceno celkem 7 773 těchto dávek, z nichž 4 920 příspěvků na živobytí, 2 719 doplateků na bydlení a 134 dávek mimořádné okamžité pomoci.

Sociální a návazné služby pro osoby ohrožené sociálním vyloučením

Příčiny sociálního znevýhodnění osob ohrožených sociálním vyloučením jsou vícečetné a často se navzájem posilují. Většinou se jedná o nízké vzdělání, pobyt ve vazbě, slabé psychosociální dovednosti, závislost na návykových látkách, absence vlastního bydlení, vysoká zadluženost, exekuce. Důsledkem těchto faktorů je omezená schopnost orientace ve společnosti, omezené možnosti seberealizace, což vede k frustraci a následné rezignaci na pokusy o změnu stávajícího stavu.

V současné době se oblasti drogové problematiky v řešeném území věnuje občanské sdružení Ulice, který nabízí program terciární prevence nejen uživatelům drog, ale také osobám komerčně zneužívaným.

Osobám podmíněně propuštěným či odsouzeným a klientům Probační a mediační služby jsou určeny terénní reasociační programy organizace Člověk v tísni. Terénní programy poskytuje také Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy, která se zaměřuje na osoby potenciálně obchodované a vykořisťované, osoby komerčně zneužívané a osoby těmito jevy ohrožené, kterým nabízí podporu a ochranu.

Osobám bez příštěší a sociálně slabým rodinám s dětmi se věnuje zejména MÚSS, který provozuje Azylový dům, Noclehárnu pro bezdomovce a Sociální ubytovnu pro osoby s nízkými příjmy a ohrožené chudobou a sociálním vyloučením. Ženy s dětmi a těhotné ženy v tíživé životní situaci spojené se ztrátou bydlení mohou najít útočiště v Domově sv. Zdislavy pro matky s dětmi v Klatovech.

Cizincům (ve všech typech pobytového režimu), žadatelům o azyl, azylantům a případně osobám bez statutu je k dispozici bezplatné všeobecné a specializované sociálního a právního poradenství, které poskytuje Mgr. Tereza Schořovská. Potřebné informace, rady, kontakty a další údaje mohou osoby ohrožené sociálním vyloučením získat také v Poradně pro rodinu, manželské a mezilidské vztahy MÚSS.